TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d. Nr. 46 (187) 1995 m. gruodis

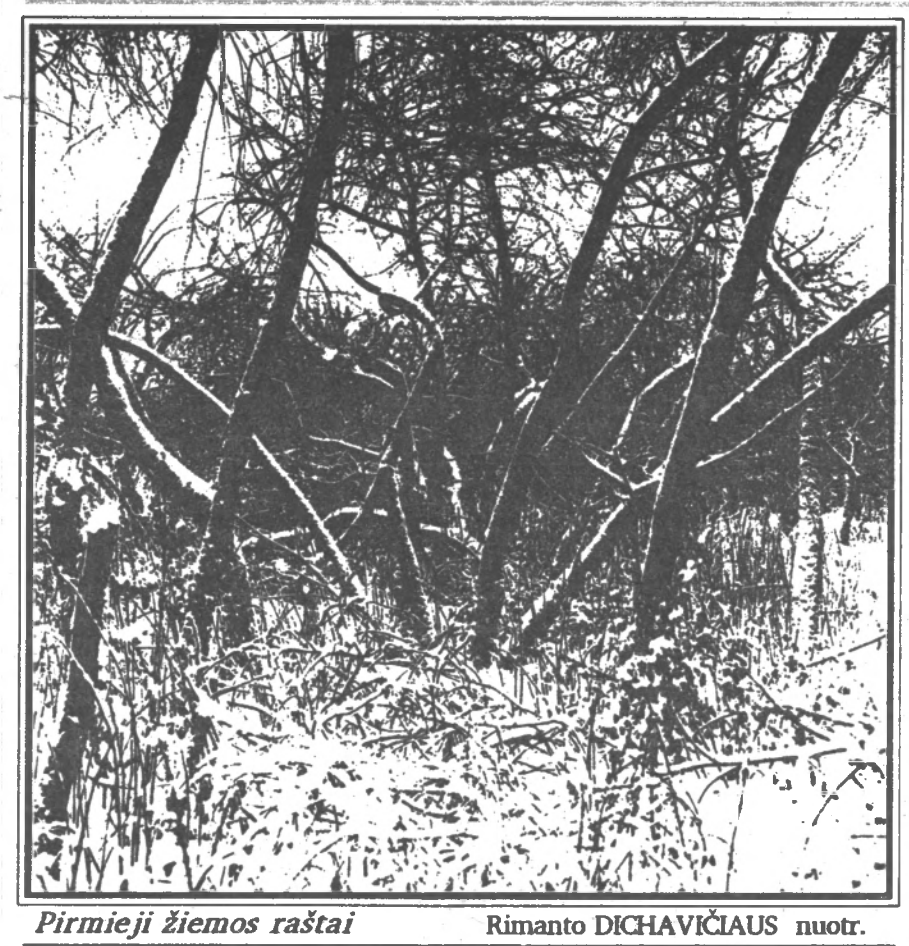

Pirmieji žiemos raštai Rimanto DICHAVIČIAUS nuotr.

Konferencijos "Moteris ir rezistencija Lietuvoje", įvykusios 1995m. lapkričio 25d. Vilniuje,

Rezoliucija

"Dėl Lietuvos istorijos klastojimų"

Po Seimo rinkimų Lietuvoje valdančioji Demokratinė darbo partija ėmėsi Lietuvos istorijos perrašymo. Tai daroma nuvertinant, niekinant pokario rezistenciją, tūkstančiai Lietuvos patriotų - partizanų, tremtinių, KGB rūsiuose kankintų politinių kalinių vėl, kaip ir sovietiniais metais, pasityčiojant vadinami banditais, o sovietinio laikotarpio kolaborantai ir nomenklatūrininkai pagerbiami valstybinėmis pensijomis. Respublikos Prezidentas sovietinės okupacijos periodo LKP veiklą vadina "tyliąja rezistencija", "geruoju kolaboravimu", o Lietuvos Seime LDDP daugumos balsais priimtuose dokumentuose 1940-ųjų nacionalizacija buvo pripažinta teisiniu faktu; ministerijose, vykdant LDDP liniją negrąžinti žemės, buvo remiamasi neteisėto "Liaudies Seimo" aktais. Tik Konstitucinio Teismo išvada sustabdė LDDP bandymą legalizuoti okupaciją. Nuolat retušuojama ir naujausia Lietuvos istorija - menkinama Kovo 11-osios reikšmė, persidažiusią komunistų partiją ir jos lyderius stengiamasi padaryti pagrindiniais Lietuvos nepriklausomybę iškovojusiais veikėjais.

Sovietų okupacijos genocidą patyrė šimtai tūkstančių Lietuvos žmonių - vyrų ir moterų. Deja, Pekino moterų konferencija ruoštame leidinyje apie Lietuvos moteris, aprašant sovietinį laikotarpį, piešiamas rožinis moterų gyvenimo suklestėjimas, o pokario rezistencijai skiriamos vos dvi pilkos eilutės, kaip viena didžiausių visų laikų moterų herojų iškeliama sovietų partizanė Marija Melnik.

Niekinantis aukščiausios valdžios požiūris į vieną tragiškiausių Lietuvos istorijos laikotarpių sudarė galimybes ir valdininkams nusikalstamai darkyti istorinį atminimą. Naujausias pavyzdys - buvusiuose KGB rūmuose remonto pretekstu sunaikinta Lietuvos gynėjų kankinimų autentika. Spaudoje vis dažniau pasirodant pranešimams apie buvusių KGB darbuotojų veiklą jau Nepriklausomoje Lietuvoje, reikalaujame, kad oficiali Lietuvos valdžia labai rimtai atkreiptų dėmesį į KGB priedangos struktūras ir sustabdytų nusikalstamą jų veiklą.

Istorija anksčiau ar vėliau sudėlios viską į savo vietas, todėl konferencija kreipiasi į meno, mokslo žmones, mokytojus, visus dorus Lietuvos piliečius - nepasiduokime buvusių komunistų klaidinimui. Tegu nors mūsų vaikai, jaunimas auga be melo ir neteisybių.

Prenumeratoms

Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių bendrijos valdybos pirmininko p.V.Miliausko straipsnyje "Bendrija - visiems bendro likimo Lietuvos žmonėms" ("Lietuvos aidas" 1995 10 28d., Nr.198) visuomenei buvo pateikta klaidinga informacija apie Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą (LPKTS).

Straipsnio autorius rašo: "Tada, kai organizacijai reikėjo ypatingos politinės brandos - iki Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo - ji buvo visuomeninė". Tai tiesa, bet nevalia pamiršti, kad iki Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo buvo tik viena politinė jėga - Lietuvos komunistų partija, todėl kitų politinių partijų ir sąjungų būti negalėjo, ir dėl to priekaištauti nederėtų.

Lietuvos PKT sąjunga, kaip savanoriška politinė visuomeninė sąjunga, ne partija, turinti teisę turėti savo atstovus Seime, buvo įregistruota 1991m. birželio 25d. Iki šios datos vadinosi "Tremtinio" klubu ir veikė Kaune kaip visuomeninė organizacija.

Vilniaus PKT bendrija pradėjo savo veiklą 1988m. kaip visuomeninė organizacija ir tik 1991m. spalio 3d. persiregistravusi tapo politine visuomenine organizacija, Lietuvos PKT sąjungos padaliniu.

Susikūrus Lietuvos PKT sąjungos skyriams rajonuose, Sąjunga savo narių skaičiumi viršijo ir dabar viršija visas tuo metu buvusias ir dabar esančias dešiniąsias politines partijas ir sąjungas. Ji tapo krislu akyje, grėsminga politine jėga buvusiems stribams, kagebistams, komunistams ir LDDP, kurie per savo parankinius stengiasi Lietuvos PKT sąjungą sumenkinti, apšmeižti ir į gabaliukus suplėšyti. Tai padaryti iš dalies jiems pavyko, nes 1990m. iš Vilniaus PKT bendrijos narių buvo sukurta Lietuvos politinių kalinių sąjunga (LPKS), iš Lietuvos PKT sąjungos narių Kaune atsirado "Klubas 58" o šiais metais - ir politinių kalinių partija, vadovaujama Z.Medinecko. Be to, 1994m. buvo bandyta Lietuvos PKT sąjungos skyrius išjungti iš politinės veiklos ir pačią sąjungą paversti visuomenine. Tačiau šį kartą nepavyko, nors to siekia straipsnio autorius V.Miliauskas.

Toks žeminantis buvusių politinių kalinių ir tremtinių skirstymasis į gerus ir geresnius ir kūrimas naujų organizacijų primena fašistinę Vokietiją, kurios gyventojai buvo skirstomi į labai gerus - arijų kilmės - ir kitus, žemesnių kategorijų žmones.

Politinių kalinių ir tremtinių organizacijų nariams ir naujų partijų steigėjams būtų pravartu žinoti, kad visi atlikę bausmę už Lietuvos ribų yra ešelonų broliai-tremtiniai, ir jie turėtų vardan tos Lietuvos vienytis vienoje politinėje organizacijoje. Politinių kalinių ir tremtinių veikla visada buvo politinė, už tai Sovietų sąjungoje jie buvo persekiojami ir baudžiami, tai kodėl dabar Nepriklausomoje Lietuvoje jie turi atsisakyti šios veiklos, nebeturėti savo politinės organizacijos, tapti kitų partijų nariais ir vykdyti jų programas?

Straipsnio skaitytojams peršama mintis, kad Lietuvos PKT sąjunga, likusi politine, tapo baisi ir žalinga Lietuvai, nes ir dvasininkai ją paliko. Tai netiesa, nes nė vienas Katalikų Bažnyčios kunigas nebuvo sąjungos narių. Kelia nuostabą partijų vertinimas: jeigu Lietuvos PKT sąjunga politinė - labai blogai, jeigu kitų - nieko blogo!

"Blogiausia šioje istorijoje tai, kad užsienio lietuvių sunkiai uždirbtais ir sąjungai aukotais pinigais kuriama nauja partija",- rašo p.V.Miliauskas. Lietuvos PKT sąjunga kaip politinė organizacija nekuriama! Ji jau penkeri metai veikia ir turi savo atstovus Seime ir savivaldybėse. Be to, ir neetiška primesti jai nebūdingą partijos pavadinimą. Taip pat sąjungos vadovybė neteisingai kaltinama, kad atseit užsienio lietuvių paaukotus pinigus tremtiniams ir politiniams kaliniams remti naudoja ne pagal paskirtį, neteikia finansinės paramos kitų partijų ir sąjungų nariams tremtiniams ir politiniams kaliniams, tarp jų ir vilniečiams.

Užsienio lietuvių organizacijos, siųsdamos aukas, įpareigoja sąjungos vadovybę teikti finansinę ir materialinę paramą savo organizacijos nariams, ir tie įpareigojimai vykdomi.

Lietuvos PKT sąjunga, būdama visuomenine organizacija, neturėtų savo atstovų Seime ir savivaldybėse ir būtų nesavarankiška. Jos nariai priklausytų nuo kitų organizacijų vadų malonės būti ar nebūti pasiūlytiems atstovais į Seimą ir savivaldybes ir negalėtų vykdyti savo sąjungos programos, dalyvauti valstybės valdyme. Taigi kam prašyti kitų malonės, jei gali pats! Tokiai gausiai organizacijai prašyti kitų malonės būtų paprasčiausiai gėda!

Šito kaip tik ir nori Lietuvos PKT sąjungos skaldymo iniciatoriai. Kai kurie jų už paslaugas gavo gerai apmokamas atsakingas pareigas Seime, Vyriausybėje ir savivaldybėse. Jie ir dabar nesidrovėdami ardo Lietuvos PKT sąjungos narių vienybę, klaidina visuomenę ir lietuvių organizacijas užsienyje. Todėl Vilniaus bendrija - ne visiems Lietuvos žmonėms!

Pasirašė: LPKTS prezidentas B.Gajauskas, Tarybos pirmininkas A.Lukša ir LPKTS Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Kėdainių, Telšių, Jurbarko skyriaus atstovai (iš viso 40 parašų).

"Tremtinį" - kiekvienai politinio kalinio, tremtinio, rezistento šeimai!

Nepamirškite užsiprenumeruoti 1996 metams!

Prenumeratos kainos: 3 mėn. - 8,76 Lt, 6 mėn. - 17,52 Lt. Indeksas - 67388.

Kviečiame "Tremtinį" prenumeruoti ir užsienio lietuvius. Laikraštį siunčiame oro paštu; pusės metų prenumerata - 20 JAV dolerių [atitaisome ankstesniuose numeriuose padarytą klaidą].

Nelikite 1996m. be savo laikraščio!

Savi ir svetimi tiltai

"Tremtinio" Nr.36 buvome paskelbę LPKTS tarybos kreipimąsi į Vilniaus miesto savivaldybę dėl Žaliojo tilto skulptūrų, šlovinančių okupaciją, pašalinimo.

Nei interpeliacija A.Šleževičiaus vyriausybei, nei M.Rostropovičiaus gastrolės Vilniuje, net nei Maišiagalos memorandumas nesukėlė tokio plataus ir gyvo atgarsio masinės informacijos priemonėse kaip šių skulptūrų likimas. (Beje, beveik niekur kažkodėl nebuvo minima LPKTS iniciatyva). Kokių tik argumentų ir kontrargumentų neišgirdome! Argumentai paprasti - reikia pašalinti okupaciją šlovinančius paminklus; neliko leninų ir kapsukų, nepalikime ir mūsų "išvaduotojų" su automatais, net ir tų šiaipjau, atrodo, nieko bendra su okupacija neturinčių darbininkų ar studentų (nors ir šios skulptūros tebuvo propagandinis triukas, skirtas garbinti kelią į komunizmą). O kontrargumentai ne tik daug gausesni, bet ir karingesni, neretai apvilkti demagogijos skraiste, klastingi ir rafinuoti. Jei pirmuosius reiškia daugiausia paprasti žmonės, dažnai patys skaudžiai patyrę bolševikinį genocidą, tai užtarėjai didžiąja dalimi - inteligentija, profesoriai ir menininkai (mūru stojo net vienas dvasininkas), sugebantys rasti "triuškinančių" teiginių, kad nevalia paminklų griauti. Štai mojuojama "socialistinio realizmo" terminu. Atseit, toks laikotarpis buvo, istorijos neištaisysi. Tokie istorikai ir teoretikai "pamiršo", kad tas menas buvo tik akių muilinimas, tik sistemos, ugdančios mankurtus, dalis. Tokie profesionalai liejo krokodilo ašaras, kad nugriauta Kryžkalnio "lietuvaitė", nė neužsimindami, kad ta tautiniais drabužiais apvilkta moteris, dėkojanti užkariautojams už okupaciją - tai melas, tai pasityčiojimas iš lietuvių moterų, dainavusių su partizanais - tikraisiais kovotojais dėl laisvės Lietuvoje, - ar tremti į amžino įšalo žemę. Skulptorius, vieno tų paminklų autorius, didžiuojasi savo kūriniu, tik nė žodžiu neužsimena apie savo "Keturis komunistus". Ar ir jais didžiuojasi? Vienas dvasininkas grasina: jei būsiančios nukeltos karių, ant kurių antpečių jis nematęs Vetrovo divizijų ženklų, skulptūros, jis nunešiąs rožių puokštę, nes jie "iš Žukovo ir Malinovskio pulkų. Jie suvarė į urvą fašizmo hidrą". Ne veltui Amerikos lietuvis Juozas Gaila "kaimo klebonui" atsakė: "Ar suomei motinai svarbu, kokiais ženklais pasipuošęs raudonarmietis nužudė jos sūnų, vyrą, tėvą, beginantį savo tėvynę? Ar lietuviui tremtiniui, mirštančiam Sibire nuo bado ir šalčio, svarbu, kokios okupanto brigados jį ten ištrėmė?.. Argi stipresnis ir galingesnis žudikas, nugalėjęs savo silpnesnį bendrininką, nusipelno mūsų pagarbos?" ("Tremtinys", Nr.42). Tokie profesionalai prisimena, kad kažkur Prancūzijoje ar Italijoje yra ir nenuverstų Lenino paminklų, o mes, neišmanėliai, verčiame; aiškina, kad ne vienos šalies meno menatai nupirktų iš mūsų tas skulptūras už didelius pinigus, o mes, neišmanėliai, jų nevertiname, laikome lauke suverstas, nesaugomas. Viena profesionalė išdrįso tuos, kurie niekina okupacijos relikvijas, palyginti su tais, kurie griovė kryžius - skirtumo garbioji profesionalė nemato. Ir dažniausiai "kultūrininkai" savo įrodymus baigia žodžiais "ultrapatriotas" ar "barbaras". Tu niekini okupacijos paminklus? Tai tu - ultrapatriotas. (Tikrasis patriotas, matyt, tas, kuris juos mėgsta). Tu už tai, kad būtų nugriauti meno kūriniai? Tai tu - barbaras (Tikrajam patriotui mielas net ir jo kraštą niekinantis kūrinys). Ginčytis neverta; galima tik priminti, kad tie ultrapatriotai ir barbarai, nugriovę Kaune Leniną, išgabenę miestą išvadavusį tanką, atstatė Laisvės statulą ir Nežinomojo kareivio kapą, Vytauto Didžiojo paminklą ir "Žuvusiems už tėvynę" kryžių.

Beje, ginčas vyksta ne tik dėl Vilniaus skulptūrų. Štai Biržų centre stovinčio paminklo poetui, kvietusiam "Marksą būti už vadovą", miestiečiams taip ir nepavyko perkelti į tinkamesnę vietą - nusvėrė profesorių ir liaudies poetų balsas. (Argi išmano ką apie meną "žmonės iš gatvės"?).

Taip ir aiškėja tikroji ginčų priežastis. Vieni nenori matyti okupacijos reliktų, kitiems rūpi ką nors išlaikyti iš tų gerų laikų. Visi profesionalūs išvedžiojimai, teoriniai samprotavimai - tik figos lapelis, turintis pridengti troškimą, kurį atvirai nelabai patogu išsakyti. Tiesa, pastaruoju metu vis labiau išdrįstama. Ypač po to, kai valstybės vadovai išaiškino, kad valstybė formaliai buvo išlikusi, taigi okupacijos lyg ir nebuvę. Ar būtų kas drįsęs minėti filmo "Niekas nenorėjo mirti", "teisingai" pavaizdavusio strėnų kovą dėl sovietų valdžios, jubiliejų prieš penkerius metus? O šiandien, saugiai jaučiantis po LDDP sparneliu, paminėta (ir dar kaip pompastiškai!).

Tie, kuriems okupacijos nebuvo, nesupras, kodėl senutė, eidama Žaliuoju tiltu, pamačiusi "išvaduotojus", nualpo. (Vienos TV laidos dalyvis ciniškai pasišaipė, kad ji gal būtų nualpusi ir pro kitokią skulptūrą eidama). Tie, kuriems mieli leninai ir keturi komunarai, tikisi vėl išvysti juos atstatytus ir atnešti gėlių, laukia, kada vėl gyvens Dzeržinskio gatvėje ir žygiuos Černiachovskio tiltu. Nemanau, kad to paties laukia minėtų skulptūrų ar filmų kūrėjai. Ir smerkiami ne jie, net ne jų kūryba. Keistas tik siekimas apginti kūrinius, šlovinančius tai, su kuo negali sutikti laisvos Lietuvos žmogus. O vis girdimam siūlymui, kad reikia ne griauti, bet statyti, negalima nepritarti. Klausimas tik toks: ką statyti? Prisimename V.Kudirkos tiltą ir jo remontininkus. Esame įsitikinę, kad ramūs ir saugūs važiuosime tik savo darbo tiltu. Bet svetimu užsakymu pastatytas tiltas nėra savas.

Romualdas JURELIONIS

Spaudos apžvalga

Klivlendo "Dirva" paskelbė pranešimą apie Lietuvos partizanų globos fondą:

"Prie JAV LB Socialinių reikalų tarybos 1995m. birželio mėn. sudarytas komitetas šelpti Lietuvos partizanus. Komitetą sudaro pirmininkas Leonas Maskaliūnas, ir nariai Marija Remienė, Antanas Paužuolis, Povilas Vaičekauskas ir Birutė Jasaitienė.

Komitetas artimai bendradarbiauja su partizanų sąjunga: jų įkurtu Lietuvoje Lietuvos laisvės kovos sąjūdžiu". LLKS įsteigtas 1949 metais, atkurtas 1992m. kaip politinių kalinių ir tremtinių skyrius.

Lietuvos partizanų globos fondo tikslai yra:

1. Rinkti aukas buvusiems Lietuvos partizanams šelpti.

2. Teikti paramą buvusiems Lietuvos partizanams, ypač sergantiems, sužeistiems invalidams.

3. Teikti paramą žuvusių partizanų šeimoms.

4. Teikti paramą žuvusių partizanų vaikams siekti aukštojo mokslo Lietuvoje.

5. Prisidėti prie "Lietuvos partizanų dainų" išleidimo.

6. Parama bus teikiama per (LLKS) Lietuvos laisvės kovos sąjūdį (partizanus).

Banke atidaryta sąskaita: Lietuvos partizanų globos fondas (LPG Fund Acct.663777. 4129 South Archer Ave. Chicago, IL 60632".

* * *

Prezidento surengtą pokalbį apie šalies įvaizdį L.Bielinis "Lietuvos rytė" pavadino "bejėgio žmogaus reakcija į tikrovę". Politologo nuomone, tai rodo, kad politinis lyderis neturi savo valstybinės veiklos programos.

V.Kavolis priminė prezidento spaudos konferenciją, kurioje buvo aptartas Maišiagalos memorandumas ir pastebėjo: "Prezidentas painioja ir išsisukinėja lyg pagautas gatvės bernūkštis".

O filosofas A.Sverdiolas pacitavo būdingą A.Brazausko kalbos pavyzdį: "Aš nenoriu mokyti žurnalistų ir aš negaliu, ir to nedarau, bet labai rekomenduočiau ir norėčiau, kad mes galėtume ir apie šitą labai įdomų dokumentą pakalbėti". Filosofo nuomone, A.Brazauskas kalbasi su žurnalistais kaip su mažais vaikais ir tai sukelia "didelio pono su šlepetėmis įvaizdį".

A.Musteikis straipsnyje "Sukilimas žabangose?" (Dienovidis, Nr.44) rašo apie 1941m. birželio sukilimą:

"Sukilimas sugriovė komunistinį mitą, jog lietuviai patys "nutarė" prisijungti prie sovietijos; jis taip pat buvo didžioji rakštis nacionalsocialistinei Vokietijai. Antra vertus, Laikinoji sukilėlių vyriausybė padarė tai, ko negalėjo padaryti 1990m. atgautos nepriklausomybės vyriausybė. Pirmoji iš karto pašalino komunistinio raugo tarnautojus, o į jų vietą sugrąžino prieškarinius. Antroji negalėjo pakeisti senųjų nomenklatūrininkų prieškariniais tarnautojais, nes daugelis jų nužudyti, ištremti ar pagaliau jau nusenę. Tai paaiškina, kodėl dabartinėje Lietuvoje yra tiek daug negerovių.

A.Musteikis aptaria "sukilimo nuvertintojų" Liūto Mockūno ir Juriaus Bluvšteino straipsnius ir juos įvertina taip:

"Kokia šio L.Mockūno rašinio paskirtis, neaišku gal tik akiratininkams. Visiems kitiems akivaizdu: Juozo Ambrazevičiaus niekinimas yra ir 1941m. tautos sukilimo, ir Lietuvos laisvės niekinimas, o kam visa tai pasitarnauja - teatsako liberali sąžinė".

Dėl J.Bluvšteino straipsnio A.Musteikis daro tokią išvadą:

"J.Bluvšteinas staiga pavirsta nebyliu, kai reikia paminėti, kas buvo pirmieji bei pagrindiniai vietiniai tautžudystės vykdytojai Lietuvoje. Nepaneigiamas faktas, kad tai buvo LKP, o jos daugumą tuomet sudarė žydai. Kitos tautybės tesudarė nežymią mažumą. Beje, tokia žydų ir ne žydų proporcija LKP išsilaikė visais tarpukario metais, įskaitant ir 1939m., kai komunistai broliavosi su naciais pagal Molotovo-Ribentropo paktą. Lietuvos žydų ir lietuvių tautžudystės yra siaubingas dalykas, bet vienašališki aiškinimai bei kaltinimai problemos neišsprendžia. Tikros istorijos niekas neiškreips".

* * *

"Laisvosios Europos" radijas paskelbė informaciją apie naująjį pensijų įstatymą Latvijoje:

"Mažoji Latvija išdrįso nerti ten, kur jos stambesnės seserys iš Rytų Europos ir beveik visos giminaitės iš Vakarų nedrįsta nė kojos pirštų įmerkti. Latviai nusprendė atsisakyti senosios pensijų sistemos ir įvesti visiškai naują ir labai drąsią. Apie ketvirtadalis Latvijos gyventojų yra pensininkai. Tai didžiausias procentas iš visų pasaulio valstybių. Naujoji sistema dabartinių pensininkų neliečia, tačiau jaunesni latviai gyvens sistemoje, kurioje pensijų dydis priklausys nuo įmokų. Dirbantys žmonės mokės į valstybinį socialinės apsaugos fondą dalį savo atlyginimo, tačiau dalis įmokų eis į asmenines sąskaitas. Atėjus laikui išeiti į pensiją, sąskaitomis bus galima pradėti naudotis. Sąskaitose esantys pinigai bus padalyti iš statistinio likusių gyventi metų vidurkio.".

Radijas informavo, kad Latvijoje šiuo metu vyrai dirba iki 60 metų, moterys - iki 55. Pagal naująją sistemą į pensiją galima išeiti bet kada, tačiau pensija bus mažesnė, jei išeis būdamas jaunesnis bei turėdamas mažesnį darbo stažą.

Savaitė Lietuvoje

Parengė Petras Katinas

Savaitė pasaulyje

Kreipsis į Konstitucinį teismą

Tėvynės Sąjungos frakcijos atstovas Seime E.Jarašiūnas sakė, kad frakcija nutarė kreiptis į Konstitucinį Teismą ir apskųsti prezidento A.Brazausko dekretą dėl R.Vaitekūno paskyrimo Vidaus reikalų ministru. Lietuvos Konstitucijos 141 straipsnis teigia, kad "asmenys, atliekantys tikrąją karo ar alternatyvią tarnybą, taip pat neišėję į atsargą KA sistemos, policijos ir vidaus tarnybos karininkai, puskarininkiai ir liktiniai negali būti Seimo ir savivaldybių tarybų nariais. Jie negali užimti renkamų ar skiriamų pareigų civilinėje tarnyboje, dalyvauti politinių partijų ir politinių organizacijų veikloje". O ministras R.Vaitekūnas yra ir kariškis (netgi generolas), ir rinktas ministras. Pats generolas teikėsi pripažinti tokį Konstitucijos straipsnį, bet sakė, kad jį "bus galima įgyvendinti vėliau". Tad ko gi norėti, kad piliečiai laikytųsi įstatymų, jeigu didysis teisėtvarkos sargas ir valstybės galvos jų nesilaiko?

Vis žemyn ir žemyn...

Statistikos departamentas pranešė, kad, palyginti su Latvija ir Estija, infliacija Lietuvoje spalio mėn. siekė 3,2 proc. ir buvo didžiausia Baltijos šalyse. Didžiausia infliacija Lietuvoje buvo ir pernai - 36,3 proc. (Estijoje - 28,4 proc., Latvijoje - 24 proc.). Kainos per spalio mėnesį taip pat per metus irgi labiausiai didėjo Lietuvoje. Spalį jos padidėjo 3,2 proc.,Latvijoje - 1,6 proc., o vidutinis atlyginimas spalio mėn. pas mus buvo mažiausias - 142,81 dol. Tuo tarpu Latvijoje spalį jis buvo 188,44, o Estijoje - 210,6 JAV dolerio. Beje, pagrindinių maisto produktų kainos buvo maždaug vienodos. Lietuvoje sumažėjo pramonės produkcijos pardavimas. Per mėnesį jis smuko 0,03 proc. Tuo tarpu Latvijoje per tą patį laikotarpį jis padidėjo net 7,3 proc., o Estijoje - 2,5 proc.

Kas laikysis tokio įstatymo?

Vyriausybė pritarė įstatymo projektui "Dėl delspinigių nustatymo už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą". Kultūros ministras J.Nekrošius teigė, kad toks įstatymas būtinas, nes gyventojai,laiku nesumokėję mokesčių, privalo mokėti delspinigius. Finansų ir Žemės ūkio ministerijos šiam įstatymo projektui nepritarė. Finansų ministerijos vadovų nuomone, biudžetinėse įstaigose neturėtų būti mokami delspinigiai, nes Biudžeto įstatyme tokių išlaidų nenumatyta.

Be to, vargu ar kas išdrįs delspinigių reikalauti, bijodami netekti nors ir skurdaus uždarbio. Tačiau galimas daiktas, kad vyriausybė, ruošdamasi rinkimams, priims dar ir ne tokių donkichotiškų projektų

Istorijos klastotojai

Konferencija "Moteris ir rezistencija Lietuvoje" priėmė rezoliuciją "Dėl Lietuvos istorijos klastojimų".Joje sakoma, kad LDDP, tyčiodamąsi iš Lietuvos patriotų ir partizanų, vėl juos vadina banditais, o kolaborantai ir nomenklatūrininkai pagerbiami valstybinėmis pensijomis. Komunistų partiją ir jos vadus stengiamasi padaryti pagrindiniais kovotojais už nepriklausomybę. Pekino moterų konferencijai parengtame leidinyje beveik nieko nerašoma apie pokario rezistenciją, o ištisas skyrius skirtas bolševikų "partizanei" Mašai Melnik, anos ir dabartinės valdžios vadinamai Maryte Melnikaite. Jau minėtoje Pekino konferencijoje Lietuvai atstovavo K.Prunskienė ("Šatrija") ir kitos LDDP patikėtinės.

Kaip į kiaurą maišą

Pasak Seimo nario K.Antanavičiaus,Lietuvoje dabar yra trečdalis milijono valdininkų. Tą rodo ir nuolat augantys milijonai, skirti valstybės valdymui. Štai 1993m. valdymo išlaidoms buvo skirta 142 mln.litų, šiemet - 401,5 mln.Lt., o 1996m. valstybės biudžete numatyta net 521,4 mln.Lt. Tiesa, Šleževičius žadėjo sumažinti šią sumą 30 su viršum milijonų, bet aišku, kad to per maža. Tuo tarpu 800 tūkstančių pensininkų, invalidų skirta vos 445,7 mln.Lt., arba 75,7 mln. mažiau negu valdymui. Valdymo išlaidos beveik trigubai viršija krašto apsaugai skiriamas lėšas, dešimt kartų daugiau už mineralinių išteklių gavybą, statybą ir pramonę. Ir toks valdininkijos lepinimo biudžetas Šleževičiaus vadinamas "socialinės krypties" biudžetas.

Skola vis auga

Per tris mėnesius (iki lapkričio 1d.) Lietuvos užsienio skola padidėjo dar 80 mln.dolerių. Į šią sumą neįeina paskolos, kurias gavo įmonės su Vyriausybės garantija. Finansų ministerijos duomenimis, Lietuvai suteikta 961,7 mln. JAV dolerių paskolų. Iki šiol kreditoriams grąžinta tik 30 milijonų. A.Šleževičius ir R.Šarkinas giriasi, kad gaus ir daugiau paskolų. Kodėl gi nesiskolinti, jeigu atiduoti nereikės, o ir "saviems vyrams" šis tas nubyrės. Tik nežinia, kiek metų Lietuvos žmonės mokės tas skolas.

Nomenklatūrininkų klestėjimo metas

Socialinės apsaugos ministerijos Valstybinių pensijų skyriaus viršininkė A.Miškinienė sakė nežinanti, kas ir kiek dabar moka pensijų buvusiems kagebistams. Užtat buvusiems sovietinių represinių organų darbuotojams - vidaus reikalų,prokuratūros sovietmečio stažas skiriant valstybinę pensiją įskaitomas beveik dvigubai, taikant koeficientą 1,8. Štai valstybinės pensijos paskirtos tokiems sovietmečio veikėjams kaip Kiriuščenko, Diržinskaitei-Piliušenko, Drobniui,Morkūnui ir daugybei kitų.Neatsitiktinai partinis "organas" "Diena" paskelbė liaupsių kupiną straipsnį, skirtą Motiejaus Šumausko gimtadieniui, kuriame kitas žinomas LTSR veikėjas K.Meškauskas giria pusiau beraštį Stalino "saulės nešėją", koks tas buvęs tvirtas, principingas ir kiek daug Lietuvai nusipelnęs bolševikas.

Meluoja toliau

Ministras pirmininkas A.Šleževičius vėl, švelniai tariant, pasakė netiesą, pareiškęs, kad nė vienas iš trijų Lietuvos dienraščių nepaskelbė "ypatingai svarbaus" Vyriausybės nutarimo dėl besąlygiško atidavimo policijai visų nelegaliai laikomų sprogmenų. Gal LDDP vadas neskaito "Lietuvos aido"? Ši informacija čia paskelbta dar lapkričio 29d.

O Laisvojo žodžio fondo surengtoje teroro aukų atminimo akcijoje prie Vilniaus arkikatedros "Dienos" ir kitų "nepriklausomų" laikraščių žurnalistai nedalyvavo.

Kagebistai pampsta

KGB pulkininkas R.Vaigauskas, jau turintis Kino studijoje restoraną, atidarė šalia judriausios sostinės magistralės ir "Litekspo" parodų rūmų dviejų aukštų modernų prekybos centrą "Promenadas".Atidarymo ceremonijoje Vyriausybei atstovavo Socialinių ir valdymo reikalų ministras M.Stankevičius. Tarp rinktinės publikos buvo daug R.Vaigausko kolegų,irgi tapusių verslininkais.

JAV kongresmenai įspėja

Kongresmeno R.Durbino iniciatyva 42 JAV Kongreso nariai kreipėsi į JAV prezidentą B.Klintoną ir jo patarėją nacionalinio saugumo klausimais E.Leiką dėl pavojingos taikai Rusijos naujosios karinės doktrinos. Joje teigiama, kad Rusija "turi teisę" užimti Baltijos valstybes, jeigu jos bus priimtos į NATO. Kongresmenai reikalauja, kad B.Klintonas viešai pasmerktų Rusiją už tokius ketinimus ir "paspaustų" Maskvą jos atsisakyti.

O Rusijos nusiginklavimo derybininkas V.Kuliabiakinas interviu Estijos laikraščiui sakė, kad rusų armija, dislokuota prie Baltijos valstybių sienų, nebus mažinama. Pasak V.Kuliabiakino, Maskva siekia, kad nusiginklavimo derybose net nebūtų kalbama apie Rusijos kariuomenės sumažinimą Pskovo ir Karaliaučiaus srityse.

Rengiamasi žygiui į Bosniją

Pentagono šaltiniai paskelbė, jog JAV pasiųs į buvusią Jugoslaviją 25 tūkstančius savo karių, o ne 20 tūkstančių, kaip buvo skelbiama anksčiau. Amerikos kariškiai turės 150 tankų, 250 šarvuočių ir 50 modernių sraigtasparnių. Susitarta ir dėl Rusijos karinių pajėgų dalyvavimo taikos operacijoje. Prie amerikiečių generolo G.Džoulvano misijos jau paskirtas rusų generolas. Maskva ketina pasiųsti apie 1,5 tūkst karių. Vokietija irgi pasiųs 4 tūkstančius kareivių, bet jie bus dislokuoti ne Bosnijoje, o kaimyninėje Kroatijoje. Prancūzija ketina dislokuoti 8000 karių, Didžioji Britanija - 13 tūkstančių. Savo karinius kontingentus žadėjo atsiųsti Turkija, Norvegija, Lenkija ir kitos šalys. Iš viso Bosnijoje bus dislokuota 25 valstybių kariai.

Jelcino kandidatūra iškelta antrai kadencijai

Daugiau kaip 200 Rusijos prezidento šalininkų, daugiausia tų, kurie 1991m. rugpjūčio pučo metu gynė Baltuosius rūmus, oficialiai iškėlė B.Jelcino kandidatūrą į Rusijos prezidentus antrajai kadencijai. Ministras pirmininkas V.Černomyrdinas kategoriškai paneigė gandus, kad jis irgi ketina kelti savo kandidatūrą.

Generolai išvaromi

Rusijos vidaus reikalų ministras A.Kulikovas pradėjo didžiulį valymą savo ministerijoje. Iš pareigų atleisti keturi generolai, o dar 12 pažeminti pareigose. Pasak Rusijos spaudos, valymai vyksta ir žemesniuose padaliniuose. Apžvalgininkai teigia, kad aukštieji Rusijos VRM sistemos karininkai glaudžiai susiję su nusikaltėlių pasauliu. Tarp atleistųjų VRM generolų - trys ministro A.Kulikovo pavaduotojai. Maskvos spauda rašo, kad mafijos krikštatėviai ministerijos vadų duris kojomis atidarinėja.

Vėl Chasbulatovas

Buvęs Rusijos AT pirmininkas R.Chasbulatovas, atvykęs į Grozną, pareiškė, jog neturįs konkurentų rinkimuose į Čečėnijos vadovo postą. Pasak jo, jau surinkta daugiau kaip 25 tūkstančiai parašų, remiančių jo kandidatūrą, o pagal įstatymą pakanka tik 5 tūkstančių.Sunku pasakyti, ar Chasbulatovo optimizmas pagrįstas. Dar nežinia, kaip Maskva lieps balansuoti okupacinės armijos kariškiams, kurių balsai ir nulems rinkimų rezultatus. Iki šiol Kremlius rėmė buvusį Čečėnijos komunistų pirmąjį sekretorių Doku Zavgajevą.

Molotovo-Ribentropo pramintu keliu

Rusijos gynybos ministras P.Gračiovas, kalbėdamas per televiziją, švytėte švytėjo, pareikšdamas, kad artimiausioje ateityje NATO į Rytus nesiplės. Pasak Gračiovo, jį apie tai užtikrinęs Briuselyje JAV gynybos ministras V.Peris ir aukšti NATO kariniai pareigūnai. Gračiovo žodžius apie NATO "užkonservavimą" patvirtino žinomas JAV užsienio politikos ekspertas Peteris Rodmanas. Jis pareiškė, jog prezidentas B.Klintonas slaptame susitarime pažadėjo mainais už Rusijos sutikimą dalyvauti taikos pajėgose Bosnijoje, neribotam laikui atidėti Vidurio ir Rytų Europos valstybių priėmimą į NATO. Anot P.Rodmano, tokią politiką B.Klintonas pažadėjo vykdyti ir ateityje, jeigu bus perrinktas antrajai kadencijai.

LPKTS Jonavos skyriaus puslapis

Jonaviečių susirinkimas

LPKTS Jonavos skyrius turi daugiau kaip 700 narių. Ataskaitinis susirinkimas įvyko spalio 29d. Susirinkusius pasveikino, palinkėjo santarvės ir susiklausymo Jonavos bažnyčios klebonas mons.V.Pranskietis.

Pirmininkės J.Sauliūnienės ataskaita buvo išsami, turininga. Pirmiausia prisiminti išėjusieji į Amžinybę broliai ir seserys. Darbas skyriaus taryboje reikalauja didelio pasiaukojimo, todėl buvusioji pirmininkė naują tarybą siūlė rinkti apgalvotai, pasitelkti sąžiningus, kantrius žmones. Svarbiausia - darna, savitarpio supratimas ir draugystė.

Tik kartu, susitelkę visi dešinieji pasieks didelį tikslą: būti doriems ir auklėti jaunimą doros ir Tėvynės meilės dvasia. Jie turi žinoti, kad ne ten Tėvynė, kur gerai, bet ten gerai, kur Tėvynė.

Mes lankome bažnyčią, priimame šv.Sakramentą, o dažnai esame kupini neapykantos, pagiežos kitaip mąstantiems. Juk Dievo neapgausime! Jėzus mokė, kad neteistume, nes ir patys būsime teisiami. Pirmieji gali būti paskutiniaisiais, o paskutinieji - pirmaisiais. Žmonės ne dievai - jie gali klysti. Tad padėkime jiems savo patarimais jų nežemindami.

Toliau pirmininkė paaiškino LPKTS tarybos darbus, funkcijas, pareigas, išvardijo surengtus renginius.

Finansinę ataskaitą padarė N.Miciukevičienė. Kadangi, E.Simanaitis išvykęs, jo parengtą kalbą su geriausiais palinkėjimais kitos tarybos darbe paskaitė Z.Miliukienė.

Seimo narys P.Jakučionis perdavė nuoširdžiausius LPKTS prezidento B.Gajausko sveikinimus, papasakojo apie Seimo darbo rūpesčius, atsakė į klausimus.

Daug naudingos informacijos suteikė ir į klausimus atsakė atstovas iš Kauno - prof. A.Dumčius.

Toliau vyko naujos tarybos rinkimai. Atviru balsavimu išrinkti 8 naujieji ir 3 buvusieji nariai, 3 narių revizijos komisija.

Spalio 30d. taryba pasiskirstė pareigomis: pirmininkas - V.Kneižys, pavaduotojas - A.Sukauskas.

Naujajai tarybai linkime sėkmingo darbo!

L.PUNIŠKIENĖ

Tai buvo seniai

Ši nuotrauka man primena, kaip atrodžiau 18 dienų išlaikyta Vilniaus KGB rūsyje, vienutėje. Iš viso ten kalėjau ištisą mėnesį.

Tai buvo sunkiausias laikas: žiaurūs nakties tardymai, dienos be poilsio. Čia pairo nervai, užpuolė utėlės, liko trauma visam gyvenimui: tie išgyvenimai ir dabar atgimsta naktimis.

Tai buvo 1945m. ruduo, antrieji rusų okupacijos metai.

Po karo grįžau į Vilnių, praradusi draugę, kuri su seseria pasitraukė į Vakarus, praradusi darbą Vilniaus savivaldybėje, butą ir net knygas. O gyventi reikėjo. Prasidėjo gyvenimas nuo nulio.

Tik savaitę telankiau aštuntą gimnazijos klasę. Mano siekiai nutrūko susidūrus su provokatore. Tikriau tariant, ji mane surado. Tuomet nežinojau, kas paskatino ją taip pasielgti.

Tardymų metu pajutau, kad stropiai slepiamas jos vardas, tad atvirai ją kaltinau, prašiau akistatos, bet už tai gaudavau tik mušti.

Į bylą buvo įtraukti man nepažįstami asmenys, neva 7-ių žmonių organizacija. Jos iniciatoriumi pripažintas Jonas Buitvydas, Kauno mokytojų seminarijos studentas, kilęs iš Rokiškio rajono.

Antrasis byloje buvo Juozas Vainilavičius, buvęs Alytaus raj. "Šerno" būrio partizanas, kilęs iš Alytaus rajono.

Trečiasis - Justinas Matuliauskas, nuo 1944m. - Rokiškio raj. partizanas, kilęs iš Rokiškio rajono.

Ketvirtoji - aš - turėjusi ryšį su partizanais.

Visi keturi buvome nuteisti pagal 58-1a 11 str. 10-iai metų pataisos darbų ir 5-eriems metams - be teisių.

Vanda Pavilonytė iš Anykščių ir Jonas Misiūnas, Vilniaus universiteto studentas iš Švenčionių, nuteisti po 8m. lagerių ir 3m. be teisių.

Septintasis - Grigonis - išteisintas.

Ar liko iš vyrų bent vienas gyvas?

Pagrindinis vaidmuo šioje byloje - antisovietiniai laikraštėliai - lapeliai.

Duomenys paimti iš Genocido tyrimo centro bylos. Magadane, būdama jau laisvėje, parašiau skundą, kad byla neteisinga, kad ją peržiūrėtų, vėl viskuo kaltinau provokatorę. Žinoma, neparašiau, kad esu kalta, kad gailiuosi, todėl skundas nebuvo patenkintas.

Ir štai paskaičiusi bylą sužinojau kodėl. Po mano skundo provokatorė buvo apklausta. Apklausą 1957 12 24 vedė Prudnikovas. Ji, mano provokatorė - Stanislava Lebrikaitė (Noreikienė- Kovolienė), gimusi 1913m. Birzulovko je Šiaulių raj., lietuvė, baigusi 4 gimnazijos klases, du kartus išsiskyrusi, tuo metu gyveno Vilniuje, dirbo pardavėja. Esą ji pažino Jadvygą Olinskaitę per studentų parduotuvės vedėją Teklę pagal MGB organų užduotį: "Sužinoti, kuo ji kvėpuoja".

Šios apklausos parodymai viršija visus ankstesnius bylos duomenis. Žodžiu, persistengta.

Iš tardytojo Prudnikovo padarytų išvadų ir papildomų kaltinimų galima suprasti, kad sovietiniai tardytojai ne veltui valgė duoną, jie sugebėtų ir stulpą apkaltinti.

Norėčiau pamatyti tą provokatorę: ar nesudrebėtų jos širdis - juk jos sąžinę slegia daugelio žmonių skausmas, ašaros, mirtis. Dabar jai turėtų būti 82 metai. Te Dievas jai atleidžia. Neturiu širdyje nei pykčio, nei keršto. Mirusių draugų juk jau neprikelsime. Amžiną jį atilsį duok jiems, Viešpatie.

Jadvyga OLINSKAITĖ-SAULIŪNIENĖ

400 metų Skarulių kaimui

Iš šventės "Buvo kaimas ant Vilijos krantų" Skarulių bažnyčios varpas sukvietė buvusius skaruliečius į šio kaimo jubiliejaus minėjimą.

Ilgus šimtmečius kaimą drebinō visokios nelaimės - Napoleono žygiai, sukilimai, karai, trėmimai, bet kaimas gyvavo.

Kaimas ir dvaras mena Mikalojų Daukšą, čia amžinam poilsiui atgulė pulkininkas Kazys Alyta, Jonavos burmistras Juozas Kaunas, Vytauto Didžiojo universiteto docentas Vladas Aglinskas, knygnešys Justinas Vareikis. Kad kaimas liktų gyvas, savo gyvybių nepagailėjo kunigai: P.Vitkevičius, B.Vėgėlė, Ž.Stankevičius.

Nuo 1962m. augantis chemijos gigantas ties Neries vingiu spaudė, gožė Skarulių kaimą. Dvarininkas Skarulskis kadaise siūlė kaimiečiams išsikelti į vienkiemius, bet gyventojai nesutiko. Tačiau Jonavos gigantui nepajėgė atsispirti: turėjo pasitraukti - persikelti į dalgiaaukščius namus. 1989m. "Azoto" avarija "padėjo" kaimui išnykti.

Liko tik buvęs Skarulių bažnyčios vargonininkas, kuris ir dabar čia tebegyvena.

Šventės proga Jonavos krašto muziejuje buvo surengta istorinių dokumentų ir nuotraukų ekspozicija, buvusiame kaime pasodinta atminimo alėja, kapinaitėse uždegtos žvakutės, sutikti kunigai prie kaimo ribos, aukotos šv.Mišios.

Buvusių politkalinių sūnaus Ginto Jaciulionio sukurtas dokumentinis filmas apie Skarulių kaimą, ne vieną sugraudino - priminė jaunystę.

Meno mokykloje koncertavo moksleiviai, politinių kalinių ir tremtinių choras ir "Žemynos" choras. Šviesią ir tragišką praeitį priminė nuotraukos, paveikslai, knygos.

Alina GARNIENĖ

Igarkos tremtinės. 1950m.

Tyloje suskambo "Ave Marija". Taip vyriausioji Reginos Eimontaitės-Šilienės dukra Lilija Labeckienė pradėjo jonaviečių Eimontų giminės šventę.

Šis renginys vyko Jonavos krašto muziejuje. Atidaryta paroda. Eksponuojami Reginos Eimontaitės-Šilienės akvarelės, aliejaus, monotipijos darbai, jos dukrų tapyba, siuvinėjimo darbai; pirmojo vaikaičio Dainiaus Labeckio grafika; dukterėčios Jolitos tapybos darbai; Reginos dėdės, Domininko Leparskio, medžio drožiniai; Leontinos Eimontaitės- Motiejūnienės, perėjusios kalėjimo, lagerio kančias, proza ir poezija.

Labai nuoširdžiai šventę vedė, savo eiles skaitė Alina Eimontaitė- Garnienė. Apie šeimos tradicijas pasakojo sesuo Tolė. Apie mylimą mamą, žmoną kalbėjo dukros, vyras. Šventėje dalyvavo ir sesuo Marytė Eimontaitė-Kazakauskienė.

Broliai Vladas, Vilius prisiminė 1989m. liepos 28-ąją, kai iš tamsios nakties, amžino įšalo žemės - Igarkos, į šventą tėvų žemę sugrįžo 120 karstų. Vienam iš jų - ir Vladislovas Eimontas.

Kuo ypatingi tie taurūs žmonės - Valentina ir Vladislovas Eimontai? Su gausia šeima perėję golgotos kelius, jie sugebėjo savo atžaloms perduoti žmoniškumą, gerumą, dvasingumą ir auksines rankas.

1948m. gegužės 22-ąją nemažai jonaviečių, tarp jų ir Eimontų šeima, buvo ištremti į Igarką. Rugsėjo pabaigoje, sustojus navigacijai, užšalus Jenisiejui, tremtiniai pasijuto ne tik atskirti nuo pasaulio, bet ir Dangaus užmiršti, palikti kančioms, vargui, mirčiai. Man tada buvo tik 15 metų. Sunkiai dirbau lentpjūvėje, čia buvau labai sužalota. Atėjus žiemai, baisiems šalčiams, nematant saulės, šviesos, užgeso ir paskutinė viltis. Buvo aišku, kad čia mus, liaudies priešus atvežė, kad numirtume. Taip gyvenome apie porą metų. Bet tarp tremtinių atsirado mūsų geroji fėja - Reginutė Eimontaitė. Padedant mokytojui iš Ukmergės Stasiui Valaikiui, mokančiam groti akordeonu, sukurtas lietuvių tremtinių šokių ir dainų ansamblis. Tik dabar suvokiu, kiek mūsų mylimai vadovei Reginutei reikėjo drąsos, energijos, ryžto, kad gautų leidimą tremtiniams lankyti repeticijas. Juk visokie susibūrimai buvo uždrausti. Tik Reginutės paskatinti mes, pavargę, išbadėję, radome jėgų šokti, dainuoti, groti, juoktis, net dalyvauti sporto varžybose.

Ji sakydavo: "Žmogus negali visą laiką kentėti, liūdėti, gedėti. Visų pirma jis sukurtas džiaugtis gyvenimu, mylėti!"

Po ilgų darbo valandų, sušalę, nuvargę, skubėdavome į repeticiją, norėjome pabūti drauge. Susipažinome, susidraugavome. Pagaliau ir Igarkos valdžia mus įvertino - ruošėme koncertus, dalyvavome įvairiuose renginiuose.

Mūsų mylima šokių vadovė, skleisdama nuostabų savo dvasios grožį, gydė mūsų širdžių žaizdas, prislopino tėvynės ilgesį vis ragindama: "Grokit garsiau, šokit smagiau, kad įkaistų lietuviškas kraujas!"

Šioje Eimontų šeimos šventėje su didele meile ir pagarba paminėjome visus jos giminės narius, ypač tėvus, sugebėjusius išugdyti puikius palikuonis.

Irena GEDUŠKIENĖ

Prisiminimai apie J.Kimštą-Žalgirį

Žiūrėdamas dokumentinį filmą apie partizanų vadą Žalgirį supratau, kad dar yra daug neatskleistų jo veiklos puslapių. Apie savo susitikimus su juo ir noriu papasakoti.

Į mūsų bunkerį 1945m. spalio pirmoje pusėje Utenos raj.Ignotiškio k. jis atėjo su gretimo būrio vadu J.Žilėnu-Stuobriu. Pasiprašęs vienai kitai dienai prieglobsčio, pasisakė ir savo atvykimo priežastį. Stuobrys pristatė jį mums kaip besikuriančios Vytauto apygardos vadą. Sužinojome, kad jis nori Šarūno rinktinę įtraukti į Vytauto apygardą, surengti jo susitikimą su rinktinės vadu Liepa. Be to, jis norįs išleisti Vytauto apygardos laikraštėlį, redaktoriumi numatęs Praną Ivonį-Klajūną, Skrajūną (prašė su juo suvesti). Kitą naktį į bunkerį pakviečiau Klajūną, ir tas klausimas buvo išspręstas. Po poros dienų suorganizavome susitikimą ir su Šarūno rinktinės vadu Liepa. Susitikimas įvyko Pavarlio kaime ūkininko Maniušio sodyboje. Liepa atėjo su savo pavaduotojais Naru ir Gulbe. Žalgiris vaikštinėjo su J.Zinkevičiumi-Kalviu. Jiems 3-4 val. besitariant, mes ėjome sargybą. Tai buvo pirmas ir paskutinis jų susitikimas. Pirmasis Šarūno rinktinės vadas Vladas Mikalajūnas-Liepa gruodžio pradžioje žuvo. Žalgiris, dieną ar pora dienų pabuvęs, išeidavo su Stuobriu ir sugrįždavo, kai reikėdavo jam mūsų pagalbos. Pabuvęs apie porą savaičių mūsų apylinkėse ir aptvarkęs Vytauto apygardos reikalus, dar kartą užsuko prašydamas palydėti jį iki Ažugirio. Mūsų būrio vyrai - aš, Vyturys, Ramūnas ir Stuobrys, su kuriuo jis kartu atėjo, nulydėjome jį iki Ažugirio. Užsukome į Rakauskų sodybą. Truputį palaukus atėjo Kalvis su viena moterimi. Su jais Žalgiris nuoširdžiai pasisveikino, apsikabino, pasibučiavo. Mes manėme, kad tai jo žmona. Po to netrukus mes buvome atleisti ir išėjome savo keliais, o Žalgirį ir tą moterį išsivedė Kalvis. Daugiau jo mūsų krašte nebuvo matyti. Iš Stuobrio sužinojome, kad jis išvyko atgal. Prieš pačias 1945m. Kalėdas atėjęs Stuobrys pranešė, kad apygardos vadas Žalgiris vėl nori atvykti į mūsų kraštą, tik dabar, žiemą, ateiti negalįs, tai prašo atvykti nustatytą dieną jo parsivežti. Berods Kalėdų trečią dieną ir išleidome penkias pastotes kovotojų parsivežti Žalgirio. Deja, jo sutartoje sodyboje nerado. Ryšininkai pranešė, kad dėl tam tikrų priežasčių šiuo metu jis išvykti negalįs, prašė atvažiuoti po poros ar trejeto savaičių. Tiksli data ir vietovė būsianti suderinta per ryšininkus.

Į 1946m. sausio mėn. pabaigą vėl gavome pranešimą atvykti parsivežti apygardos vadą. Dabar išvažiavome net aštuoniomis pastotėmis. Kad bėdai ištikus, lengviau galėtume pabėgti, į pastotę sėsdavome po du tris kovotojus. Nuvažiavome daugiau kaip 20km. Sutartoje vietoje buvome apie pusiaunaktį, bet Žalgirio neradome. Suėjus į trobą apšilti, netrukus vietiniai partizanai pranešė, kad kažkas atvažiuoja, būti pasiruošusiems. Pasikeitus sutartais ženklais, išsiaiškinta, kad sulaukėme apygardos vado. Truputį apšilę, leidomės į kelionę. Pakely sustojome vienoje sodyboje, kurios šeimininkas apkabino apygardos vadą ir nustebęs sušuko: "Ką matau! Juk tai Dobilas!" Žalgiris paprašė jo Dobilu nevadinti ir visiems skelbti, kad Dobilas žuvęs. Dieną praleidę toje sodyboje, vakare išvykome. Grįžome kitu keliu.

Dabar žinojome, kad apygardos vadas gyvena mūsų krašte. Jis į mūsų bunkerį daugiau neateidavo. Gyveno, atrodo, Ignotiškyje, Venslovinėje ir kitose šio krašto vietovėse. Išaušus pavasariui, dar teko keletą kartų susitikti miške.Saugumui pradėjus sekti šį kraštą, mūsų būrys iš šių vietovių pasitraukė, ir jau Žalgirio nebemačiau. Reikėtų nuodugniau panagrinėti jo veiklą šiame rajone, nes čia būdamas jis suorganizavo laikraščio "Aukštaičių kova" leidimą ir Vytauto apygardą.

Alfonsas DAUNYS

Mėliūnų sukilėliai

Tą šviesų birželio sekmadienį (1941 06 22), kai "kryžiuočiai" lėktuvai ėmė raižyti Lietuvos padangę, visi suprato, kad prasidėjo karas. Gal ir nederėtų stebėtis, juk ką tik žmonės buvo grūdami į gyvulinius vagonus, vežami pražūčiai; kalėjimai - prigrūsti pilni... Pradžiugino Kauno radiofono skardus diktoriaus balsas: "Iš bolševikinio košmaro keliasi Lietuva ir Nepriklausoma Jaunoji Lietuva... Kaunas - Lietuvos sukilėlių rankose". Ne vienas apsiverkė vėl išgirdęs Lietuvos himną.

Birželio 25-osios rytą trys Mėliūnų (Kamajų valsč. Rokiškio apskr.) kaimo broliai Mėliūnai: Jonas (ūkininkas, g.1915m.), Kazys (studentas, g.1917m.), Antanas (ūkininkas, dragūnas, g.1918m.), pagauti Laisvės ugnies, tą rytą pasibučiavo ir tarė: "Į žygį! Į Kamajus!" Ir išėjo iš namų. Prie Kamajų ežero prie jų prisijungė būrys (apie 20) vyrų. Napalys Galvydis atsinešė ir šautuvą. Atėję į Kamajus, įžengė į valsčių ir kitas įstaigas. Žmonės jiems mojavo, sveikino: "Valio! Tegyvuoja laisva ir nepriklausoma Lietuva!"

Pasirodo, iš pasalų kažkas veikė komunistų naudai. Paskambino telefonu į Rokiškį (į rajoną): "Valsčių banditai užpuolė!" (sako, tai padaręs buvęs valsčiaus sargas). Tuoj pat iš Rokiškio atvažiavo dvi mašinos skrebų, žydų, enkavedistų, ginkluotų automatais, kulkosvaidžiais.

Jaunieji Lietuvos aktyvistai ėmė trauktis iš miestelio Petkūnų kaimo link. Kaip tik tuo momentu iš Kamajų ta linkme važiavo arkliniu vežimu Vladas Petkūnas. Bėgdami vyrai įšoko pas jį.

Komunistai įniršę vijosi iš paskos, o šaudė taip, kad visas vežimas atsidūrė ugny. Tada vyrai iššoko į šalis ir bėgo į pakalnę. Kazys Mėliūnas krito kulkų pakirstas iškart. Antaną vijosi trys raudonieji budeliai. Apipiltas kulkų ugnies, krito ir Antanas. Budeliai prispaudę jį daužė, pliekė, kišo jam į gerklę šautuvo vamzdį, kratė kišenes, išėmė pinigus, nuplėšė aulinius batus.

Vežiką V.Petkūną nutvėrę už gerklės tampė, daužė, grasino sušaudysią. Kai viskas aprimo, kartu su broliais buvusi Mėliūnų sesuo Marija pasiekė namus. Po kurio laiko prie žydkapių griovy atrado nušautus brolį Joną ir Vladą Muralius (iš Mėliūnų k.). Juos nušovė K.K.

Mėliūnų mama ir sesuo surinko visus žuvusius, parsivežė, sudėjo į karstus. Grumbinas palaidojo. Kai atėjo vokiečiai, juos perlaidojo kaip pridera - Kamajų parapijos kapinėse.

Tą pačią dieną raudonieji dar Kamajuose nušovė pieninės darbininką Martinėlį, Praną Pročkį, kuris bėgo šilo link ir vieškelio griovy (prie Kalvių) - K.Bražiūną (iš Juodonių k.).

Antrą kartą bolševikams atėjus po apylinkę siautėjo enkavedistai, skrebai nušovė besislapstančius Motiejų Pročkį ir Petrą Muralį, tyčiojosi iš Mėliūnų šeimos, suėmė Mariją ir išsivežė į Krylius, Veiksnionis, pagaliau į Salas - ir ten įkišo į rūsį. Palaikę, pakankinę paleido (atseit pasigailėjo).

1948m. gegužės mėn. vieną vakarą įsiveržę į namus, stribai, enkavedistai į Kamajus išvežė Mėliūnų mamą ir seserį Mariją. Iš ten sunkvežimiu - į Panemunėlio geležinkelio stotį, įmetė į gyvulinį vagoną ir dvi savaites vežė į Krasnojarsko kr., Uderėjaus raj. Pristatė prie sunkių miško darbų. Išgelbėjo siuvėjos amatas. 1957m. Marija su mama grįžo į tėvynę. Mama dar 20 metų gyveno. Marija gyvena Kamajuose. Garbingiausioje namo vietoje kabo brolių testamentas ir visų trijų nuotraukos, o po jomis įrašas:

Jūsų sūnūs kaip tikri didvyriai stojo vaduoti išniekintos Lietuvos žemės. Jų kraujo auka įgalina mūsų šalį vadintis didvyrių žeme. Tokių vyrų didvyriška mirtis nugali tautos mirtį gyvybės ir ateities vardan.

Jonas KIRLYS

Pranas SABONAITIS

Kraujo kaina laisvės šviesoje

Tęsinys. Pradžia Nr.45

Pasakojo, kad Augustą Paulauską, gyvenusį Pamituvio kaime,ir mokytoją Tamošaitį KGB nukankino Kauno IX forte dar neprasidėjus karui. Istorijos ratai sukosi greičiau už žmonių gyvenimus. Petrulis irgi neilgam Juodaičiuose įsitvirtino.

Prasidėjus karui, nenugalimoji armija, nešdama Maskvos link kudašių, ir savo sėbrus paliko. Nuo pirmo okupanto skaudžiai nukentėjusieji antrąjį sutiko su palengvėjimu, o kai kas ir švinu bėglius suspėjo palydėti. Tarp Kauno sukilėlių 1941 06 23 buvo sužeistas Jonis Garšva, gyvenęs Karalinavos kaime.

Po dviejų savaičių vokiečių žandarai Petrulį suėmė. Tolesnis jo kelias nežinomas. O Dambrauskienę raišas vokietis, išsivaręs iš namų, privertė išsikasti ganykloje sau duobę ir sušaudė.

Nuo seno Misiūnų kaime ant Mituvos krantų buvo įsitvirtinusios dvi žydų šeimos: Apkė ir Nokimas. (Taip juos vietos gyventojai vadino.) Apkė vaikų neturėjo. Nokimo šeima puikavosi sūnumi ir dukra. Kaime iš prekybos nepragyvensi, tad abi žydų šeimos vertėsi ir žemės darbais. Lietuvą okupavus vokiečiams, niekas ant jų namų durų nepiešė svastikų, Dovydo žvaigždžių, nerašinėjo "Juden". Deja, ramybė buvo apgaulinga. Antrais karo metais juos suėmė ir turbūt tą pačią dieną kartu su aplinkinių miestelių žydais prie Girkalnio pušynėlyje sušaudė.

Burbinės miške 1942 metų žiemą medžiojantis žvėrelius buvo nušautas Kauno miesto policijos vadas. Ieškodami kaltininkų, vokiečiai, vietos policijos padedami, dalį miško apsupo. Nukentėjo keli aplinkinių kaimų gyventojai. Buvo sudeginta vagystėmis ir plėšikavimu įtariamos iš kažkur atsikėlusių į Pagausančio kaimą Kairių šeimos sodyba. Vokiečiai uždegė ir prie pat Burbinės miško, Gailių kaime, sėsliai gyvenusių čigonų buveinę. Vietos gyventojų pasakojimu vokiečiai čia surado ginklų ir daug kitokio prisiplėšto turto, bet nieko neėmė, o viską paleido dūmais.

Nukentėjo ir Pamituvio kaimo gyventojas Balsys. Jis giminaičių vardu savo ūkyje slėpė keletą žydų.

Balsys buvo suimtas ir ištremtas į Prancūziją, prie Lamanšo sąsiaurio įtvirtinimo statybų. Liko žmona ir du sūnūs- Adasius ir Vincas. Po karo jie apsigyveno JAV.

Burbinės miške besislapstantys raudonieji partizanai 1943m., pavasarėjant, bandė apiplėšti pasiturinčiai gyvenantį Kelmickų kaimo gyventoją Praną Masaitį. Masaitis su dviem sūnumis šaunamaisiais ginklais plėšikus atbaidė. Šie, pasiėmę sužeistuosius, pasitraukė atgal į mišką. Masaitis jų plėšiamas buvo ne kartą. Masaičio šeima iš savo sodybos buvo priversta pasitraukti. Apsigyveno Veliuonos miestelyje.

Raudonieji okupantai grįžo alkani, kupini pykčio, neapykantos, dar labiau ištroškę kraujo. Peleckiui nuolaidžiaujant, Bertašiūnas, Dušanskis, Raslanas, Vildžiūnas ir kiti uoliausi okupanto tarnai kovos su "banditizmu" dingstimi įgavo teisę apiplėšinėti, žudyti nekaltus žmones.

Sodybų sargai rūpintojėliai, dažnai pirma stribų kulkų suvarpyti, traktoriais verčiami, tyliai gulė į žemę. Pasitaikydavo ir į stebuklus panašių įvykių. Akmeniškių kaime, prie kelio, stribas, sušaudęs rūpintojėlio erškėčiais vainikuotą galvą, po to bandęs kryžių išversti, tą pačią dieną buvo ištiktas paralyžiaus. Pyktis jį buvo užvaldęs todėl, kad kryžius prie kelio išdygo staiga, po nakties, vadinasi,- "banditų" darbas.

Jausdami valdžios užnugarį (kaip ir šiandien), galvas pakėlė visokie kriminalistai. Prasidėjo vagystės, žmonių apiplėšinėjimai, žudynės. Valdžia tuo tik džiaugėsi, tai skatino, o visus nusikaltimus suversdavo Lietuvos pogrindžiui, vietos partizanams. Stribai, spintose, stalčiuose "ieškodami" partizanų, viską grobė. Jei pasiskųsi, apšauks partizanų rėmėju, ryšininku arba girtas stribas dar ir galvą tau šautuvo buože sukiužins. Kas šiandien pasakys, kiek tokių nelaimingųjų buvo, kas aukas suskaičiuos? Kas atgailos žodį dėl to tars?!..

(B.d.)

Karolis VAICEKAUSKAS

Rinkimai komunizmo draustinyje

Politiniai apžvalgininkai jau seniai pavadino Kiniją, Kubą, Š.Korėją ir Baltarusiją paskutiniais komunizmo draustiniais pasaulyje. Taip ir pasveikino Opozicijos atstovas svečius, atvykusius stebėti pakartotinių rinkimų į Baltarusijos Aukščiausiąją Tarybą. "Sveiki atvykę į komunistinį draustinį",- pasveikino žurnalistų būrį Baltarusijos atstovas A.Zavadskis. Belieka priminti, kad besitaikantis į vienvaldžius Baltarusijos diktatorius prezidentas A.Lukašenka dar gerokai iki rinkimų gąsdino įvesiąs prezidentinį valdymą, jeigu po lapkričio 29-osios rinkimų nebus sudarytas parlamentas. Mat Baltarusijos AT buvo nusprendusi, kad parlamento rinkimai bus laikomi įvykusiais, jeigu juose dalyvaus 25 procentai rinkėjų. Tą patvirtino ir Konstitucijos teismas. Tačiau Lukašenka, išsikvietęs teisėjus, juos iškoliojo ir tie išsigandę pakeitė savo sprendimą - nutarė, kad rinkimai bus laikomi įvykusiais, jei juose dalyvaus ne mažiau kaip 50 proc. rinkėjų. Taip kaip ir norėjo draustinio šeimininkas ir prievaizdas. Dar vienas rinkimų ratas turi įvykti gruodžio 10d., ir opozicija būgštauja, kad neprognozuojamas Lukašenka iki to laiko ką nors sugalvos ir išvis išvaikys Aukščiausiąją Tarybą, nors ten ir knibždėte knibžda komunistų. Tačiau ir jie nenori atiduoti tik vienam iš savų valdžios pyragą, reikalauja savo grobio dalies.

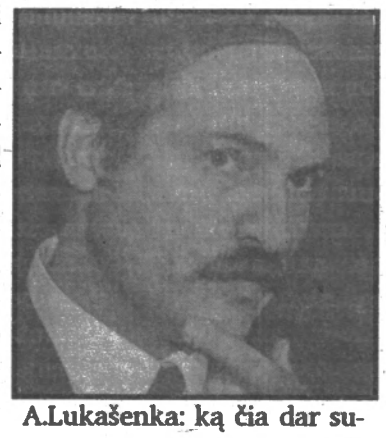

A.Lukašenka: ką čia dar sugalvoti?

Vienas kompartijos funkcionierius, nepatenkintas Lukašenkos diktatorinėmis užmačiomis, skundėsi: "Kodėl gi Lietuvos komunistai taip gražiai viską tarpusavyje pasidalijo".

Netgi dabartinis AT pirmininkas, buvęs milicijos generolas M.Gribas skundėsi Maskvos žurnalistams, kad šalies parlamento vadovas neįsileidžiamas į televiziją, o jo prašymą suteikti jam tiesioginį eterį Lukašenka pavadino ketinimu pradėti valstybinį perversmą...

Lukašenkai nepatinka ne tik kišeninė Aukščiausioji Taryba. Jis jau paskelbė, kad reikėtų netrukus surengti referendumą dėl jos pakeitimo, kaip tai buvo padaryta atstatant sovietinius simbolius - vėliavą ir herbą. Baltarusijos fiureris įsitikinęs, kad jam tai pavyks. Šiuo atveju jis teisus, nes gal tik sovietinės Vidurinės Azijos kišlakuose ir aūluose gyvena tokie užguiti ir politiškai neišprusę žmonės. Juk net 80 proc. baltarusių nemoka gimtosios kalbos, o valdininkai išvis gėdijasi kalbėti baltarusiškai, jeigu kuris ir moka. Tad buvęs armijos politrukas ir sovchozo direktorius žino, ką kalba. Tuo labiau, kad "brangusis prezidentas" žada ne tik susijungti su Rusija, bet sumažinti kainas, panaikinti nedarbą, įvesti tvarką ir panašius dalykus. Pasak jo, to neleidžia padaryti AT sutūpę deputatai, todėl ir reikia juos pasiųsti "po dalše".

Lapkričio 29-osios rinkimų rate balsavo apie 6 proc. rinkėjų. Teigiama, kad išrinkta 20 deputatų. O kariuomenei trūksta dar 55 deputatų, kurie vargu ar bus išrinkti ir antrajame rinkimų rate gruodžio 10d.

Baltarusijos prezidentas su žemėmis maišo ne tik opoziciją, bet ir spaudą. Tarptautinė žurnalistų teisių gynimo organizacija "Žurnalistai be sienų" apkaltino A.Lukašenką mėginimu užkišti burną spaudai. Atrodo, per švelniai pasakyta. Jau nuo sausio mėnesio Minsko valstybinė spaustuvė nutraukė sutartis su penkiais nepriklausomais laikraščiais. Spaudos platinimo tarnybos taip pat nustojo juos platinti. Dabar dalis tų laikraščių spausdinami Lietuvoje. Tikriausiai Aleksandras Grigorjevičius vėl paprašys Algirdaso Kazimirovičiaus jam padėti. Kaip jau padėjo išleisdamas iš Lukiškių Ivaną Kučerovą.

Net Vidurinės Azijos sovietinių respublikų kompartijų pirmieji sekretoriai, apsiskelbę prezidentais ir nacijos tėvais, ir tie išdrįsta paprieštarauti Kremliui. O Baltarusijos prezidentas dargi aršesnis imperijos atkūrimo šalininkas negu koks nors Žirinovskis, Ziuganovas ar Ruckojus. Kaip ten bebūtų, dėdėpistinė Lietuva, Lenkijoje į valdžią atėjus raudonajam prezidentui, tapo iš visų pusių apsupta "broliškų" režimų.

Vytautas OPULSKIS

Vagys auksiniais antpečiais

Buvęs Rusijos 21-osios armijos vadas generolas V.Gladyševas "Izvestijose" paskelbė didelį straipsnį apie neregėtą korupciją Rusijos gynybos ministerijos viršūnėse. Beje, generolas V.Gladyševas ne vienišas. Jau gerokai anksčiau apie tai viešai kalbėjo jo kolega 14-osios armijos vadas generolas A.Lebedis. Niekas neabejoja, kad už tą kritiką, o ne vien tik už politines ambicijas, A.Lebedis buvo išvarytas į atsargą. Laikraščio "Moskovskij komsomolec", praminusio gynybos ministrą P.Gračiovą "Paška mercedesu", duomenimis, Rusijos generolai, tarnaujantys Užkaukazėje, ginklų prekybą pavertė nacionaliniu sportu, o rusų kariuomenės Užkaukazėje vadas gen.F.Reutas nepralenkiamas šios srities čempionas.

Gen. V.Gladyševas pažėrė gausybę faktų, kaip aukštieji armijos vadai sugalvoja visokiausių būdų pasipelnymui. Vienas iš tokių būdų - pastaruoju metu labai dažni Rusijoje ginkluotės sandėlių sprogimai. Štai netoli Jerevano išlėkė į orą šaudmenų sandėlis. Tuomet gynybos ministerija skundėsi milijardiniais nuostoliais. Tačiau po to sprogimo Armėnijos kariuomenė gavo tiek sviedinių, šovinių, kad nebeturi kur dėti, nes karo veiksmai Kalnų Karabache kaip ir baigėsi. V.Gladyševo duomenimis, "karštuose taškuose" vienas automato šovinys kainuoja nuo 3 iki 10 tūkst. rublių, o garsiojo raketinio įtaiso "Grad" sviedinys kainuoja 500 dolerių. Jau minėtas generolas F.Reutas, aprūpinęs ginklais armėnus, buvo perkeltas iš Jerevano į Tbilisį. Ten jis dar labiau įsismagino ir buvusiam E.Ševardnadzės bičiuliui T.Kitovaniui "perdavė", o iš tiesų pardavė visą gvardijos motorizuotos šaulių divizijos arsenalą.

Žinoma, negalima neigti ir politinių motyvų. Išeina dviguba nauda - ir pinigai generolų kišenėse, ir konfliktai, į kuriuos "būtinai" turi įsikišti Maskvos "taikdariai". Taip buvo Azerbaidžane, ginklu nuverčiant teisėtai išrinktą prezidentą A.Elčibėjų. Tuomet rusų generolai iki dantų apginklavo buvusio medvilnės fabrikėlio direktoriaus S.Huseinovo gaujas, ir tas be vargo užėmė Baku, pastatydamas į valdžią buvusį Brežnevo bičiulį, dabartinį Azerbaidžano prezidentą H.Alijevą.

Rusijos gynybos ministro P.Gračiovo žinyba, tuomet skundėsi, kad Azerbaidžano smogikai užėmė ginklų sandėlį Agdamo mieste. Atseit ką padarysi - užėmė, tai užėmė. Bet tame sandėlyje buvo 728 artilerijos sviedinių vagonai ir 245 vagonai reaktyvinių "Grad". Kaip jau minėta, vienas toks sviedinukas kainuoja 500 JAV dolerių. Vargu ar dar kokiame bizny je galima pasiekti tokius rezultatus.

Rusijoje niekas neabejoja, kad generolo V.Gladyševo kreipimasis į kolegų sąžinę taip ir liks balsu šaukiančiu tyruose. Juk buvo žadėta iš paties Kremliaus, kad bus iškeltos baudžiamosios bylos aukščiausiems gynybos ministerijos pareigūnams už išvogtą ir parduotą milžinišką turtą išvedant Rusijos armiją iš Rytų Vokietijos. O kur dabar tie generolai? Už grotų? Anaiptol. Dauguma jų sėdi gynybos ministerijoje, o "Pašą mercedesą" prezidentas B.Jelcinas kaip ir ankščiau vadina "geriausiu pasaulyje gynybos ministru".

Vytautas OPULSKIS

Naujas NATO vadovas

Kai NATO generalinis sekretorius V.Klasas, įsipainiojęs į finansinį skandalą, buvo priverstas spalio 20d. atsistatydinti, iškart buvo suskubta ieškoti naujo visoms NATO šalims priimtino kandidato. Daugiausia buvo kalbama apie buvusį Olandijos ministrą pirmininką Rudą Liubersą. Tuo labiau kad jį atvirai rėmė Vokietijos kancleris H.Kolis, Prancūzijos prezidentas Ž.Širakas ir Anglijos ministras pirmininkas Dž.Meidžoras. Sunku pasakyti, kodėl R.Liuberso kandidatūros buvo atsisakyta, matyt, lėmė Vašingtono pozicija. R.Liubersas nepadarė teigiamo įspūdžio Baltųjų rūmų, o svarbiausia - Pentagono pareigūnams. Kita vertus, amerikiečiai įsižeidė, kad europiečiai, neatsiklausę ir nesikonsultavę su Vašingtonu, pasirinko savo kandidatą. Olandijos vyriausybei neliko nieko kito, kaip atsiimti R.Liuberso kandidatūrą. Įdomu, kad pats pretendentas ne kartą yra sakęs, kad nepateiks savo kandidatūros į jokį tarptautinį postą, kol nebus garantuotas, kad laimės. Tiesa, pernai jis irgi netapo Europos Komisijos pirmininku vietoj pasitraukusio Žako Deloro, nes jo kandidatūrą vetavo Vokietijos kancleris H.Kolis. Buvusiam Olandijos ministrui pirmininkui taip pat nepasisekė tapti ir Ekonominio bendradarbiavimo bei plėtros organizacijos (OECD) pirmininku. Galima būtų pasakyti, jog žmogui nesiseka, nes Rudas Liubersas 56 metų krikščionis demokratas, 12 metų ėjęs Olandijos premjero pareigas, turi vieno garbingiausių Europos politikų reputaciją. Ypač jį gerbia Europos vadovai. Tačiau svarbiausios NATO šalies nuomonė vis dėlto yra beveik lemianti. Bent jau kol kas. Vėliau buvo jau beveik nuspręsta, kad NATO generaliniu bus paskirtas buvęs Danijos užsienio reikalų ministras U.Ellemanas-Jensenas, tačiau tam pasipriešino Prancūzija, nepatenkinta jo pozicija dėl Prancūzijos branduolinių sprogdinimų. NATO reikėjo skubėti, nes neišvengiamai artėja 60 tūkstančių šios organizacijos karių įvedimo į buvusią Jugoslaviją diena. Todėl Briuselyje posėdžiaujanti NATO Taryba surado kompromisinį kandidatą - Ispanijos užsienio reikalų ministrą, 53 metų Chavjerą Solaną. Ispanijos ministras pirmininkas F.Gonzalesas, iš pradžių sakęs, jog negalės atsisakyti populiaraus savo ministro, vėliau sutiko. Ch.Solana irgi turi puikią reputaciją, gerai kalba visomis pagrindinėmis pasaulio kalbomis, o svarbiausia - labai skrupulingas finansiniuose reikaluose. Nei Europos sostinėse, nei Vašingtone niekas net negali pagalvoti, kad jį galėtų ištikti pirmtako Vilio Klaso likimas.

Ch.Solana, naujasis NATO generalinis sekretorius

Tačiau tą pačią dieną, kai pasirodė pranešimai apie Ch.Solanos išrinkimą NATO generaliniu sekretoriumi, svarbiausios Kubos emigrantų organizacijos, įsikūrusios JAV, nusiuntė laišką JAV Kongreso ir Senato pirmininkams apie savo griežtą protestą prieš Ch.Solanos išrinkimą. Pasak kubiečių emigracijos vadovų, naujasis NATO generalinis sekretorius, būdamas Ispanijos užsienio reikalų ministru, ne tik simpatizavo, bet ir smarkiai palaikė komunistinį Fidelio Kastro režimą Kuboje.

Ch.Solana pareiškė, kad savo naujosios veiklos pagrindiniu ir sunkiausiu uždaviniu laiko taikos atkūrimą buvusiojoje Jugoslavijoje.

Partizanas Antanas Kundrotas-Šarūnas

"Tremtinyje" (1995, Nr.25) buvo rašyta, kad birželio mėnesį Ceikiškės kaime prie Tauragės pašventintas paminklas 1950m. čia žuvusiems partizanams Antanui Kundrotui-Šarūnui ir Vladui Gudavičiui-Vaišnorai bei sodybos, kurioje jie glaudėsi, šeimininko dukrai Danutei Knatauskaitei.

Rinkdamas medžiagą knygai, sukaupiau nemažai žinių apie vieną žuvusiųjų - Antaną Kundrotą. Prisiminimais pasidalijo A.Kundroto gimnazijos laikų draugas Titas Žymančius, brolis Motiejus Kundrotas, sesuo Irena Kundrotaitė-Gudavičienė. Ji perdavė ir sodybos, kurioje partizanai žuvo, šeimininko sūnaus Vinco Knatausko prisiminimus.

Partizanas Antanas Kundrotas-Šarūnas. 1948m.

Antanas Kundrotas gimė 1928m. Žvingiuose neturtingoje šeimoje. 5 ha ūkyje tėvai augino 6 vaikus. Sesuo prisiminė brolį kaip "aukštą, šviesiais banguotais plaukais, gerų mėlynų akių jaunuolį". Antanas gražiai piešė, mokėjo gerai groti smuiku, akordeonu. Rūstaus pokario metais A.Kundrotas mokėsi Šilalės gimnazijoje. Čia kartu su dviem bendraminčiais - Titu Žymančiumi ir Antanu Timinsku - jis buvo subūręs pasipriešinimo okupantams grupelę. Vaikinai padėdavo partizanams palaikyti ryšį, informuodavo apie kariuomenės judėjimą, platindavo proklamacijas. Štai T.Žymančiaus prisiminti epizodai iš grupelės veiklos.

1947m. spalio mėn., būdamas Kaltinėnų areštinėje (buvo areštuotas, nes stribams pasirodė, kad žiūrėdamas į nukautus partizanus, jis verkia), T.Žymančius atsitiktinai nugirdo, kaip agentas pranešė emgebistams, kad Laumenų kaime (Šilalės raj.) pas ūkininką Timinską apsistojo 11 "banditų". T.Žymančių greit paleido. Iš visų jėgų mindamas dviratį, jis pasiekė Šilalę ir perdavė žinią A.Kundrotui. Šis skubėdamas nuvyko į Laumenus. Timinsko sodyboje tikrai rado 13, berods, Juozo Stankaus - Girėno vadovaujamo būrio vyrų. Partizanai vos spėjo atsitraukti. Po 40 minučių sodybą apsupo apie 70 trim mašinomis atvažiavusių emgebistų.

Partizanai ir vėliau laikėsi miškuose prie Laumenų ir Griaužų kaimų. 1948m. gegužės pabaigoje A.Kundrotas ir T.Žymančius gavo žinią, kad 15 kareivių pilnų mašinų sustojo Pagramantyje, o 27 nuvažiavo Pajūrio link. Buvo matyti, kad ruošiamasi kasti miškus. Abu nutarė kuo skubiausiai informuoti partizanus. Rugienų kaime rado būrį, vadovaujamą Broniaus Šalčio-Sakalo. Būrys tuoj atsitraukė prie pat Šilalės miesto, į Šolių kaimą, įgula jo nerado. Reikėjo žinią perduoti ir kitam, Juozo Stankaus-Girėno vadovaujamam būriui. Pakeliui tarp Griaužų ir Laumenų vaikinai išgirdo atūžiančias mašinas. A.Kundrotas apsimetė, kad eina ieškoti pabėgusių arklių ir, smarkiai rizikuodamas, vis dėlto nuėjo į mišką ir partizanus perspėjo. Deja, Girėnas priėmė klaidingą sprendimą: "Nesitrauksime, nes mūsų neras, o jei ir ras - apsiginsime". Kitą dieną užvirusiame mūšyje iš dešimties būrio vyrų aštuoni žuvo.

1948m. Antanas Kundrotas gimnaziją baigė, išvažiavo į Kauną, įstojo į universiteto statybos fakultetą. Tačiau šeima negalėjo jam padėti materialiai. Po pusmečio Antanas grįžo gimtinėn. Visbarų kaime, ūkininko Girdžiaus sodyboje, suorganizavo pradinę mokyklą ir pradėjo mokytojauti. Tikėjosi, kad kiek užsidirbęs vėl galės grįžti prie mokslų. Deja, išėjo kitaip. Kaip rašo sesuo Irena, Antanas buvo "kupinas patriotizmo", todėl vėl užmezgė ryšius su partizanais. Rašė straipsnius pogrindžio laikraščiui "Laisvės varpas", tvarkė partizanų dokumentaciją. Tuo metu saugumiečiams į rankas pateko 40 partizanų, jų rėmėjų, ryšininkų slapyvardžių sąrašas. Greit buvo suimtas vienas ryšininkas, žinojęs Antano slapyvardį. 1949m. vasario mėnesį MGB A.Kundrotą suėmė ir išvežė savo būstinėn į Žygaičius. Kadangi įrodymai buvo akivaizdūs, Antanas prisipažino ir... tą patį vakarą grįžo namo. Jį paleido išgavę pažadą, kad per dvi savaites jis sužinos pavardes tų partizanų ir ryšininkų, kurių slapyvardžiai dar buvo neišaiškinti. Konspiracijos tikslais A.Kundrotas turėjo po dviejų savaičių nuvykti į Tilžę.

Antano namiškiai, sužinoję apie emgebistų planus, visi kartu nusprendė, kad geriau jau žus jų viena šeima, negu visos 40 šeimų. A.Kundrotui, aišku, liko vienas kelias - į mišką.

Kad apsaugotų šeimą, A.Kundrotas sutarė su partizanais suvaidinti nedidelį spektaklį. 1949-ųjų kovo 13-ąją Tilžėje buvo turgaus diena. Daug Kundrotų kaimynų ruošėsi ten važiuoti. Vienas jų, prijaučiantis raudoniesiems, ir buvo pasirinktas "liudytoju". Antanas paprašė jo, kad nuvežtų į Tilžę. Tas sutiko. Naktį, ruošiantis kelionei, kaimyno sodybon atėjo partizanai, Antaną "suėmė" ir išsivedė. Šeimininkui liepė pranešti Žygaičių stribams, kad išsiveda šį žmogų sušaudyti, nes jis važiuojąs į Tilžę išduoti bendražygių. Deja, "raudonasis" kaimynas "pavedė" - iš baimės niekam nieko nepasakė. O Kundrotų sodyboje prasidėjo kratos, o 1949m. liepos 7d. visa šeima buvo išvežta į Sibirą.

Apie A.Kundroto kovos kelius miške žinių mažai. Žinoma, kad dirbo Kęstučio apygardos Butageidžio rinktinės štabe, turėjo Skaisgirio, Šarūno slapyvardžius.

Partizanauti Šarūnui teko neilgai - tik metus. 1950m. kovo 3d. kartu su bendražygiu, Butageidžio rinktinės vadu Vladu Gudavičiumi-Vaišnora jis buvo apsistojęs Ceikiškės kaime, Knatauskų sodyboje. Kažkas partizanus įskundė ir vakarop sodybą pradėjo supti stribai. Atvažiavo net dvi tanketės. Pajutę pavojų, partizanai pasislėpė palėpėje. Įsiveržę į namą, emgebistai siūlė partizanams pasiduoti. Kai šie nepakluso, liepė šeimininkų dukrai septyniolikmetei Danutei pirmai lipti į palėpę. Antanas ir Vladas šaukė, kad niekas neliptų, nes jie bus priversti šaudyti... Danutė vis tiek buvo varoma, bet kai nepakluso, vienas rusiškai kalbėjęs emgebistas šovė jai į nugarą (tiesa, dėl šio sužeidimo ji, matyt, dar būtų gyvenusi). Tada lipti varė šeimininką Knatauską. Kai ir šis nepakluso, stribai, primušę jį pagaliais, pradėjo šaudyti į lubas. Metė dvi granatas (tada jau mirtinai sužeidė Danutę). Partizanams vis nepasiduodant, namas buvo padegtas. Iš jo greit pasigirdo du šūviai... Saugumiečiai "laimikiui" sudegti neleido, lavonus iš jau degančio namo ištempė laukan, į kiemą. Ant kūnų buvo užmestos lentos, o ant jų, šaukdami "banditų!", stribai šoko...

D.Knatauskaitė ilsisi Papušynės kapinėse prie Tauragės, o A.Kundroto-Šarūno ir V.Gudavičiaus-Vaišnoros kapai nežinomi. Belieka džiaugtis, kad Antano Kundroto bendražygis Titas Žymančius ėmėsi iniciatyvos, surado laiko, jėgų, lėšų, pagalbininkų ir įamžino partizanų atminimą bent pakelės akmenyje.

Vytenis ALMONAITIS

Vieno kapo paslaptis

1941-ųjų metų Lietuvos kaliniai, pasibaigus kalinimui, 1952m. vasarį buvo apgyvendinti 7-ame Revučio gyvenvietės lageryje (Krasnojarsko kr.). Čia jie rado didžiulį buvusio lagerio kapinyną, kuriame vien Lietuvos kalinių palaidota apie 2,5 tūkstančio.

Tas kapinynas - tai miško proskynoje eilės prismaigstytų kuoliukų su nieko nesakančiais, kai kur vos įskaitomais numeriais.

Revučio tremtiniai prie tariamai Gustaičio kapo. Kairiajame apatiniame nuotraukos kampe - kuoliukas, žymėjęs kapą. 1953 (ar 1954m.) Klemenso PAULIAUS nuotr.

Vienas kapas naujai atvykusių lietuvių sutvarkomas, dailiai apvelenuojamas, per Motinos dieną ir Vėlines lankomas, prie jo meldžiamasi. Prie jo iš lagerių paleisti kaliniai - kunigai J.Fabijanskas, Dunda laiko gedulingas mišias.

Pasak buvusių tremtinių Antaninos Murauskienės, Laimučio Murausko, tai - Gustaičio kapas. Taip tada Revučiuose tvirtino dabar jau miręs tremtinys Vanagas. Jis ir buvo aktyviausias kapo tvarkymo ir lankymo organizatorius.

Kas tas Gustaitis? Buvusiuose KGB archyvuose yra daugiau kaip 20 Gustaičių bylų.

Jei jau kapas buvo taip gerbiamas, tai turėjo būti žymesnio žmogaus. Iš plačiau pasižymėjusių randame šių Gustaičių bylas:

Antanas Gustaitis, Lietuvos aviacijos vadas, brigados generolas, suimtas 1941m. kovo 4, sušaudytas Maskvoje 1941m. liepos mėn.

Leonas Gustaitis, pulkininkas, Gedimino pulko vadas. Šis pulkas pirmas įžengė į Vilnių 1939m., jo kariai iškėlė trispalvę Gedimino kalne. Areštuotas 1940m. gruodžio 27d. Kaltinimo išvadoje pažymėta, kad kaltu (šnipinėjimas) neprisipažino, laikomas Rygos kalėjime Nr.1. Prasidėjus karui L.Gustaitis išvežamas į Rytus. Apie tai byloja vienos iš NKVD Maskvos valdybų raštas Petropavlovsko (šiauriniame Kazachstane) kalėjimo Nr.22 viršininkui, rašytas 1941m. spalio 24d., liepiantis nukreipti čia kalintį L.Gustaitį į Omsko geležinkelio Karabaso stotį, Karlago viršininko žinion.

Kaip žinome, Karabase buvo didžiulis persiuntimo lageris, tarp kalinių turėjęs labai blogą vardą. O nuteistas L.Gustaitis 1941m. rugsėjo 27d. OSO nutarimu 8 metams kaip pavojingas asmuo. Paprastai taip ir būdavo - jei tardytojai inkriminuoti nesugeba ir nepriverčia jo prisipažinti, tai teisia kaip socialiai pavojingą. Taigi paskutinės tikros žinios apie L.Gustaitį - tai 1941m. spalio pabaigos raštas iš Maskvos į Petropavlovską. Daugiau byloje jokių dokumentų nėra, kalinio pėdsakai dingsta.

Ar galėjo L.Gustaitis patekti vėliau į Kraslagą, į lagerį Nr.7? Galėjo, kalinių vežiojimas iš lagerio į lagerį buvo įprastas. Tačiau su kaliniu būtinai keliaudavo ir byla. O L.Gustaičio byla baigiasi Maskvos raštu. Žmogus dingo kaip į vandenį, neaišku net, ar pateko į Karabasą, kiek ilgai gyveno ir t.t.

Jei, tarkime, L.Gustaitis vis dėlto pateko į lagerį Nr.7 Revučiuose ir jį visi ten pažinojo ir net išsaugojo kapą, tai šį faktą būtų minėję to lagerio kaliniai savo prisiminimuose, o jų paskelbta ne vienas. Be to, sunku taip pat patikėti, kad ant kuoliuko būtų iki 1952, išlikusi perskaitoma pavardė. Be to, lagerio administracija kapo personifikuoti nebūtų leidusi, o kaliniai tai daryti bijotų dėl galimų represijų.

Sprendžiant iš kitų Gustaičių bylų, esančių buvusio KGB archyvuose, nė vienas jų negalėjo būti minėtame lageryje nei 1941m., nei pokary.

Tad kieno tas mįslingas kapas? Gal skaitytojai atsilieps ir padės atskleisti jo paslaptį?

Rimvydas RAČĖNAS

Dėl žodžio laisvės ir pilietinių teisių

Laisvojo žodžio fondo komunikatas

Mes, Lietuvos visuomenės informavimo priemonių atstovai, teigiame, kad valdžia neatsakingais ir verslą žlugdančiais sprendimais alina šalies ūkį, nesutramdo įžūliai siautėjančių nusikaltėlių, o pareigūnai atvirai peržengia net Lietuvos Konstituciją.

Šalyje iškilo grėsmė visuomenės politinėms ir ekonominėms laisvėms, kartu ir demokratijai.

Apie tokį pavojų byloja ir pasaulio reakcija į teroro aktą prieš "Lietuvos ryto" redakciją.

Valdžia, užuot ryžtingai reagavusi į grėsmingą situaciją, kaltę dėl netvarkos verčia visuomenės informavimo priemonėms, kurios tik atspindi tai, kas vyksta Lietuvoje.

Valdžia mėgina supriešinti spaudą ir visuomenę, ardo nepriklausomų visuomenės informavimo priemonių ekonominius pagrindus, riboja žurnalistų teises gauti informaciją. Priėmus Valstybės paslapčių įstatymą, pareigūnams paliekama teisė patiems spręsti, kas yra slapta, o kas - ne.

Lietuvos Konstitucija yra laisvojo žodžio garantas, pagrindas telkti visuomenę, kad būtų įveikta valdininkų savivalė, pažabota korupcija ir nusikalstamos struktūros.

Visuomenės informavimo priemonės pasilieka teisę visomis konstitucinėmis priemonėmis kovoti dėl žodžio laisvės, kitų pilietinių laisvių ir teisių.

Būrio vadas Zigmas Remeika-Putinas žuvo 1945m.gruodžio 15d. Merkinės puolimo metu. Kartu žuvo dar 3 kovos draugai. Z.Remeika buvo Lietuvos kariuomenės puskarininkis - pareigingas, reiklus sau ir draugams, jautrus ir sąžiningas. Visa apylinkė jį gerbė. 1995m. gruodžio 15d. - Z.Remeikos-Putino žuvimo 50-metis.

Jis ir jo kovos draugai buvo stribų išmesti Merkinėje ant akmenų grindinio. Jų kūnai buvo spardomi, niekinami. Vėliau stribai nutempė juos prie miškelio, sumetė į duobę, užmetė žemių, tik kad kojos matėsi. Komunistai džiaugėsi, kad šunys griaužia banditų kojas. Okupacija atėmė laisvę. Išvarė, išblaškė iš gimtųjų namų. Zigmas Remeika-Putinas ir jo brolis Vaclovas Remeika-Jockus priesaikai liko ištikimi iki pat garbingos mirties. Jie sakydavo: "Jei mes negyvensime, tai kiti po mūsų mirties gyvens laisvi". Abu broliai buvo nepaprastai ryžtingi, pasirinktu keliu ėjo nesvyruodami. Būrio vadas V.Remeika žuvo Subartonių miške vos sulaukęs 23-ejų, o jo brolis Zigmas - vos 30- ies.

1944m. broliai išėjo į mišką. Prie jų prisidėjo broliai Antanas ir Jonas Krajauskai; prisijungė Vabalių, Dužnionių ir Kampų k. vyrai. Apsiginklavę, vyrai stojo į kovą.

Nuliūdo laukai ir miškai,
Ir medžiai nuleido šakas,
Kai mirdamas Putinas - Vadas
Iš skausmo sugniaužė rankas.
(Iš knygos "Kraujo upeliai tekėjo".)

A.REMEIKAITĖ-BIRONIENĖ

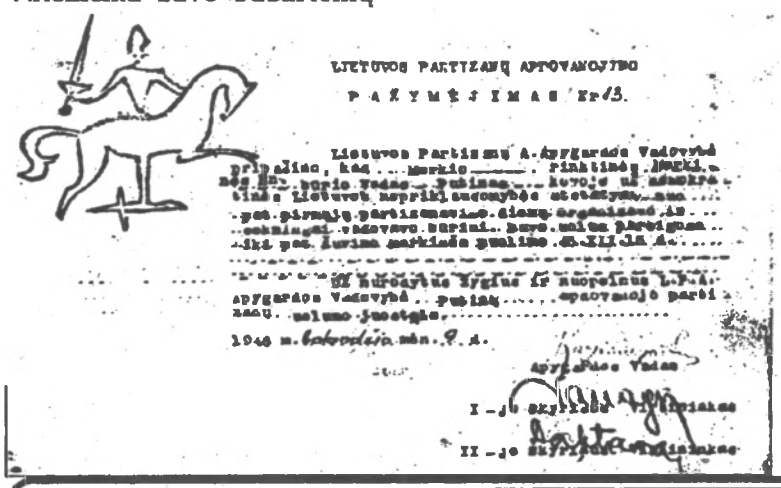

LIETUVOS PARTIZANŲ APYGARDOS VADYBĖ

PAŽYMĖJIMAS Nr.13.

Lietuvos Partizanų A.apygardos Vadovybė pripažįsta, kad ... Merkio ..... Pilkštinės ..... buvo ... Vadas ... Putinas ... tarnavo ir vadovavo ... Lietuvos ... partizanų ... dienų ... organizavimo ... pat pirmųjų ... partizanavimo ... dienų ... Vadovybės ... sudarymo ... Buvo ... vietos ... pareigūnas ... iki pat ... šiuos ... metus ... Už ... nuopelnus ... apygardos ... Vadovybė ... Putinui ... apdovanoja ... parašu ... antspaudu.

1948 m. ... mėn. ... d.

Apygardos Vadas

I-jo skyriaus ... viršininkas

II-jo skyriaus ... viršininkas

Susitelkime

Toli nuo Tėvynės, beribėse Rusijos platybėse, vargo ir kentė badą mūsų tautiečiai - tremtiniai ir kaliniai. Tačiau dvasiškai nepalūžome, nes visus siejo vienas tikslas - kova už Lietuvos laisvę.

Grįžome į savo kraštą išvargę, paliegę, tačiau nepraradę vilties, kad mūsų sudėtos aukos - prasmingos.

Sulaukėme Atgimimo, išsivadavome nuo baisiausio slibino, atrodė, kad visi kibsime į bendrą darbą. Deja, kai kuriems mūsų nariams labiau rūpi savo ambicijos, o ne bendri Tėvynės reikalai.

Mūsų organizacija - Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga - vienija visus, patyrusius mūsų tautos genocidą. Kam reikalingos kelios sąjungos, bendrijos? Atrodo, kad visą nesantaiką kažkas inspiruoja ir džiaugiasi, kad pavyko mus suskaidyti. Tik vienybėje - jėga.

Artėja Seimo rinkimai. Kas susivoks, kuo skiriasi Tremtinių ir politinių kalinių sąjungos, partijos, organizacijos? Taigi rinkėjai gali nebalsuoti nė už vieną jų.

Skaldymasis, teismai žemina politinių kalinių, tremtinių autoritetą. Visuomenėje gali susidaryti įvaizdis, kad tai "nesugyvenamų" žmonių bendrija. Net išeivija jau nebesupranta mūsų.

Jeigu nerasime tarpusavyje bendros kalbos, tai iš gausios Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos liks keletas įvairiai pasivadinusių tarybų, valdybų, partijų.

Neleiskime veltui laiko. Visi sovietų represuotieji, susiburkite, į esamą Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą, nes esame sujungti viena kančių grandine.

Vilijampolės rajono taryba

Gerb.B.Gajauskui Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Pirmininkui

Nuoširdžiai dėkojame, kad atsiliepėte į mūsų kvietimą ir atsiuntėte savo partijos atstovą dalyvauti aptariant kritišką demografinę situaciją Lietuvoje. Manome, kad visi Jūsų partijos nariai išnagrinės mūsų pateiktą informaciją ir padės suformuluoti bendrą svaikatos politiką Lietuvoje.

Tikimės vaisingo tolesnio bendradarbiavimo Lietuvos žmonių labui.

Su pagarba ministras A.VINKUS

Skelbimas

Gruodžio 16d. 12val. Merkinės bažnyčioje (Varėnos raj.) bus aukojamos šv.Mišios už Zigmą Remeiką-Putiną ir jo draugus, žuvusius prieš 50 metų.

Kviečiame dalyvauti.

LPKTS Varėnos skyrius

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Jonas Gudėnas
1922-1995

Mirė žymus rezistencijos dalyvis bei tremtinys Jonas Gudėnas.

Velionis pokario metais dirbo "Tiesos" spaustuvėje ir tuo pasinaudodamas aprūpindavo pogrindžio spaudą techninėmis priemonėmis. Suimtas redaktorius neatlaikė kankinimų ir pranešė apie bendradarbius. Tačiau Jonas Gudėnas, būdamas silpnos sveikatos, su pažeistu stuburu, kankinimus atlaikė ir neprisipažino. Vėliau ir redaktorius pakeitė teisme parodymus, ir tą kartą Jono Gudėno nenuteisė. Bet 1949m. ištremė į Irkutsko sritį. Grįžęs J.Gudėnas vėl bendravo su bendražygiais. Priklausė Lietuvos laisvės lygai. Labai aktyviai veikė atgimimo laikotarpiu, padėjo teisme demaskuoti poeto Kazio Jakubėno tardymo kankintoją. Jo pasiaukojanti kova už Tėvynės laisvę gali būti daugeliui pavyzdžiu.

Reiškiame gilią užuojautą šeimai.

LPKTS taryba

Genovaitė Lapinskaitė-Gavėnavičienė
1936-1995

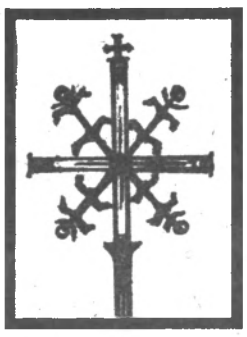

Tremtinei velionei Genovaitei lapkričio 12-ąją tarėme paskutinį sudiev.

1948-ųjų gegužės 22-ąją velionė kartu su tėvais gyvuliniame vagone išriedėjo į rytus. Likimas nubloškė į Krasnojarsko kraštą, Jeniseisko raj., Makloková.

Ten ir prabėgo Genovaitės vaikystė, jaunystė.

G.Lapinskaitė nepaprastai mylėjo savo Tėvynę, jos žmones. Budėjo prie Seimo rūmų, prie Televizijos bokšto.

Ilsėkis ramybėje, mieloji. Lai tyliai Tau šnara Karmėlavos pušys, o mūsų užuojautos žodžiai tepaguodžia mylimą vyrą, dukros Raselės ir sūnaus Gintauto šeimą, brolius ir seseris.

Veiverių seniūnijos politiniai kaliniai ir tremtiniai

Jonas Kučinskas
1924-1995

Jonas Kučinskas gimė Marijampolės apskr. Sasnavos valsč. Surgučių k. ūkininkų šeimoje.

Už ryšius su partizanais ir veiklą prieš okupantus 1946m. buvo suimtas ir nuteistas 25m. laisvės atėmimo. Kalėjo Vorkutos griežto režimo lageriuose. 1955m. išėjo į laisvę, o 1956m. grįžo į Lietuvą.

1956m. sukūrė šeimą. Vedė taip pat daug iškentėjusią tremtinę Verutę Kučinskaitę. Užaugino dvi dukras ir sūnų.

Prasidėjus Atgimimui, buvo aktyvus PKTS ir Šaulių sąjungos narys, vienas iš iniciatorių kuriant Veisiejuose šaulių grupę.

Staiga mirė 1995m. lapkričio 23d. Palaidotas Veisiejuose.

Tebūna lengva Jam Dzūkijos žemelė.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Veisiejų skyrius

Povilas Dauparas
1920-1995

Spalio 22d. staiga mirė buvęs tremtinys, ilgametis LPKTS Pakruojo skyriaus tarybos narys, Povilas Dauparas.

Velionis gimė Šiaulių apskr. Meškuičių valsč. Tautinių k. ūkininko šeimoje. 1948m. buvo ištremtas į Sibirą, į Buriatiją, Zaigrajevo raj. Sibire sukūrė šeimą. 1957m. grįžo į Lietuvą, užaugino tris vaikus.

Buvo ištikimas Lietuvos Atgimimui.

LPKTS Pakruojo skyriaus taryba

Prašau "Tremtinį" man padėti, nes esu skriaudžiamas. Nežinau, pagal kokius apskaitos metodus iš manęs reikalauja mokėti už komunalines paslaugas. Lapkričio 6d. sumokėjau už karštą vandenį 106,27 Lt. Lapkričio 14d. buvau paguldytas į ligoninę operacijai. Grįžęs iš ligoninės, radau pranešimą mokėti už karštą vandenį 118,71 Lt. ir apšvietimą 17,13 Lt. Be to, mano bute visai nėra šalto vandens.

Aleksandras SLADKAUSKAS, pensininkas

Mirus Australijos lietuviui Antanui Petrauskui, nuoširdžiai užjaučiame Jo žmoną Aleksandrą.

Kartu dėkojame velionio našlei Aleksandrai Petrauskienei ir Vytautui Pumpučiui už mirusiojo atminimui surinktą ir LPKT sąjungai perduotą auką.

LPKTS taryba

TREMTINYS
Vyr. redaktorius Romualdas Jurelionis
1995m.gruodžio 8d. Nr. 46(187). SL289.
Mūsų adresas: Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, tel. 209530
lit. red.: *Danutė Bartulienė, Faustė Pilipaitienė*
korekt.: *Audronė Kaminskienė*
tech.red.: *Vesta Milerienė*
Kaina 70ct

Maketavo *Kazimieras Žemaitis*. Spausdino valst. "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas. Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai. Tiražas 4000. Užs. Nr.5309

"Tremtinio" laikraštyje dažniausiai spausdinamos archyvinės nuotraukos, todėl spaustuvei dėl jų kokybės pretenzijų neturime. Rankraščiai negrąžinami. Autoriaus nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone